

6

מפני
זלזול
ראש
בבית
תינוק
זיחיד
וציאו
למעט
אלא
נראה
זינוק
(ר"ת)

זה"ר
למת
טלין
זשין
יהוא
שטו
ר"ר
יסה
ב"י
שה
ימר
זרי
ימר
מר
ניר
תו.

יר
ק
ל
ום
גו.

י
ב
יה
ז
ל
ז
ז

תנט. ראיתי כתוב בשם מהר"ם דהוא הדין כוס של פרקים אסור להתזירו אלא א"כ יהיה רפוי. ונראה דאין צריך להדקו ושרי בכל ענין.⁸²

תס. כתב הרא"ש דוקא בענין קשירת חבל וכיוצא בו אבל פותחת של עץ ושל מתכת אסור להפקיע ולשבר.⁸³ ובסמ"ק כתב ובשכירת פותח של תיבה נחלקו בו ר' אליעזר מתיר ור' שמשון אסור.⁸⁴ מיהו ע"י אינם יהודים יש להקל ליה.⁸⁵

תסא. פי' ר"י דאם התיבה סגורה ואבד המפתח אסור לשבור אותה בשבת או ביי"ט, משמע דסתירה שייכא שפיר אפי' בכלים ואי הוי קטיר במיתנא אסור לפסוק החבל. אבל הר"ר יעקב מקנין פי' דמותר להסיר הצירים שבאחורי התיבה אם נאבד המפתח דהאי סתירה גרועה היא כיון שאינו צריך לשבר שום דבר אבל לא נראה להר"ר פרץ. מרדכי פ"ג דערובין.⁸⁶

תסב. הרב ר' אביגדור כהן הורה דדף שמשמין לפני התנור וטוחים אותו בטיט בע"ש במקום שאין עובד כוכבים היהודי יכול להסירו בשבת מן התנור מרדכי פ"ג דשבת.⁸⁷

תסג. כתב הר"ר יוסף נקב שנסתם בחבית שסותמין אותם בעץ מותר לנוקבו בשבת להוציא העץ ובלבד שלא יהא העץ כנגד השמרים משבה"ל.⁸⁸ ואני המחבר לא ראיתי שום מורה צדק מימי שמתיר לשבר הפותחות כלל אפי' שהיה לצורך שבת.⁸⁹

תסד. כתב רבינו ישעיה אלו שעושין נקב בפי בתי ידים ויש להם חוט מחובר עם מחט שמכניס באותן הנקבים ומהדקים על ידיהם בין אם היה הפתיל מושם מע"ש ומרווח ומהדקו בשבת בין הכניסו בנקבים בשבת אין בו משום תופר. ובעל היראים כתב אותם שיש להם נקבים

שם. 81 טור סי' שיג. 82 טור שם, שבת מו א. מהר"ם בארחות חיים הל' שבת קכא, כלבו הל' שבת סי' לא, חשב"ץ לו. 83 ערובין לג ב, ורא"ש שם. 84 וכו' בסמ"ק אבל בטור: והר"י אסור. 85 סי' שיד סמ"ק סי' רפב ע' רצו. 86 רמז תפח ערובין שם. 87 צ"ל: פד רמז שכב. 88 סי' קטו. 89 ב"י סי' שיד ד"ה ובסמ"ק, וכנראה

וחבלים בבגדיהם וחבלים קבועים להדק אותן חושש אני להם מחטאת, ואינו דומה למתיחת חבלים או רצועות שמהדקין בצוארן שלשם סופו להתירן ולהוציא ראשו, ואם חבלי בגדיהם מהודקין שאינן יכולין לצאת אלא בהרפתות מותר בחבלי הדוק הצואר ואם חבלי הדוק הצואר רחבים שיכול לצאת ראשו בעודן מהודקין ונמלך פעמים להניחו כך לעולם אסור להדקן בחוט של תפירה משבה"ל.⁹⁰ וע"כ אסור למתוח חוט של תפירה של בתי ידים אא"כ יש נקב רחב ומתוקנת בתפירות בעגול הנקב הגה"ה בסמ"ק.⁹¹

→ תסה. שלא יכרוך ויקשור.⁹² פירש"י כריכה וקשירה היינו ב' תכיפות. והרא"ם פירש דקשר דאורייתא אינו אלא שני קשרים זה על זה. וא"כ אסור לקשור שני ראשי הרצועות בתוך המכנסים בשבת כי אם בעניבה. וטוב לעשות בראש האבנט כמו שעושין לחגורות בוקל"א בלעז של ברזל או של נחשת, אמנם רא"ם מתיר וכ"כ הרי"ן פרת דאסור מדרבנן לקשור קשר המכנסים מרדכי.⁹³ והעולם נוהג לעשות קשר אחד ועליו חצי קשר שקורין בל' לעז שקורטור ובל"א שליפ"א.⁹⁴

תסו. המנער טליתו בשבת.⁹⁵ פרי"ח המנערו מן הטל שעליו דהיינו כבוס ולבון חייב חטאת אבל בנעור מן העפר כדפירש"י אינו נראה שהוא לבון. מרדכי פ"ק דשבת.⁹⁶

תסז. גם פסקנו המנער טליתו מן העפר בשבת חייב חטאת, ודוקא חדשי' ושחורים דשייך בהו לבון, ודוקא כשמקפיד עליו ואם לא מקפיד ללבשו עם העפר או עם הטל שרי משבה"ל.⁹⁷

תסח. אסור לעשות אהל עראי בשבת וי"ט.⁹⁸ פירש"י שאין אסור עשייתו אלא בגג ולא במחיצות. ור"ת פיר' דבמחיצות נמי אם

שדברים אלו היו בגיטא אצל הב"י לעיל בס"י תס. 90 סי' קח, יראים השלם רעד ע' 274. 91 סי' רפב אות טו ע' רצא. 92 שבת קיג א. 93 רמז שפב, יראים שם ע' קלו, שבת עד ב. 94 ד"מ שין ג. 95 שבת קמו א ותורה שם. 96 צ"ל: פרק כ"ב דשבת רמז תמא. 97 סימן קט שבת שם וע' שר"ע.

רמז יצק זכור ין תמל"ר יגודי ארצו זל"ה

זכור א"י תמל"ג א תש"ג תש"ד זכ"ה

[illegible]

[illegible]

הגזרת סדרתי ומתחילה (6) כל אדם :
הגזרת סמית (6) כל :

[illegible]

הנהגת פורדי ומינציה (א) ולי נדמות שבמיוחד דבר המבטח ליס ולפני כל זה חשבתי שכל אחד
ולפי זל לא כל כך ומה למד ר'ל כל זה ומה לחשוב מה (חברים מילי פל סלים :
הנהגת בטרדכי ישן (ב) המבטחות :

אם כרי ערנט לא אס ריל אס שאר' ח' הוסיף באייד כרי ערנט אצור' ארנט ד' ית סך כרי ערנט
(א) באמאירעס על כ' : (ג) פס גריל : (ד) דריס דעניז : (פ) גריל :

—

[illegible][illegible]

in the process of

[illegible][illegible]

ח"י. רש"י שם ד"ה אכל
לא טופחין:
ט. שם ק"יג (ע"ה)
במשנה:
י. כלשהו כחמץ
דמוספות (שם ד"ה הכס)
וכן כחמץ הרמב"ם בפרק
י' [משנה הלכה ג; רש"י
יחמץ ומי יב ט"ז פ"ג];
כ. הרב המגיד שם כ"ס
הרמב"ם (שם ד"ה
מחמץ)
המספוט (ה"ר שם מה,
ה ד"ה וכתב; רש"י יחמץ
(שם);
ג. שם בנתיבא סתמית,
מוספות בעירובין י"ז
ע"ה ד"ה א"ר הרמב"ם
בפרק י' [משנה הלכה ה'
ושאר מוסקים (פ"ה) ל"ח
ס"ה עמוד קמ"ה; פ"ה
המחמץ סימן רמז; מרדכי
שם מה ש"ס];
ה. שם [שם] ק"י"ה (ע"ה)
במשנה:
ו. שם בגמרא ק"י"ה (ע"ה)
ובלשון אמריה נב"ש שם
ד"ה מ"ה אחרון;
ז. מ"ה מ"ה ד"ה יוסף (ד"ה)
שם ק"י"ה (ע"ה) ובפירוש
הרמב"ם שם בפרק י'
[הלכה ג];

צינונים דרמ"א

י' רבינו ירוחם [נתיב י'
חלק י"ד פ"ה ד];
ז. הגהות מרדכי פרק
במה שומנין (שם מה ש"ס,
כ"ס רי"ה);
י"ה הגהות מרדכי שם
בשם רבינו יואל
ובדאמריין בגמרא שם
ע"ה ב דאמריה סימן ר'
בשם רש"י (ג);
מ) ב"י [עמוד של ד"ה וזו];
נ) אגור [פסוק משה];

ג'יון מדרש"א

ש"י [הגה שפ"ה ג]
ויש
בתפירה. נמשות ג'ים
וריס מלך א' ג'רים כלל ג'
סימן י"י אחר לנשים לחמץ
הקמטים כחמץ משום חפירה
כיון דדרכן נק, וכתו דבנללס
[ולא ד"ס ש"ה י' ה"ה מש"ס
סיני, ועין שם בשם חפירות
שאר ק' שבת אחד חלק
בין כללם לנחמ];

י אין פותחין. והפוחת חייב טעמא משום מכה בפטיש, אכל משום
קורע אינו חייב אלא אם כן עושה על מנת לחפור (כ"י עמוד ש"ס
ד"ה ממירין ד"ה וא"ל נ"י, ועין בכסף משנה שם פרק (י"ד) [י' הלכה י'
דלא כעולם שבת ס"ק טו]: יא שחזור האומן וקשרו. ואינו יכול
להמירו אלא אם כן מוחך החוטם
אסור (רבינו ירוחם נתיב י' ח"י
פ"ה ד). וכתב י"ס של שלמה פרק ד'
דבילה [פ"ה] סימן ט', אכן הכתובת
שנתקשרו המשימות ולא יוכל להמיר
שרי לכולי עלמא לנחמן, שהרי אינו
עושה אלא להמירו ככל זמן שרואה,
ואף זה לא יעשה כפי ע"ס הארץ
אלא בנעמה, ע"כ. וכן כתב הר"ם
[עמוד ש"ס ד"ה ממירין]. וא"ל כן לר"ן
לומר דסבירא להו דדוקא כשקשר
האומן אסור לנחמן, אכל שאר
קשידות אסור, וכן משמע סימן ש"ד
סעיף ו'. ומכל מקום נראה לי דאם
אינו רגיל להמיר הקשר של הכתובת
אלא י"י משנת לשנת אסור, ע"י
סעיף א' [נהגה]: יב ד"י
במשוחררה. ופשוט דמירי שאינו
מעשה אומן להרמב"ם [שם י' ח"ב]
כמו שכתוב י"י בהג"ה סעיף א',
ואף על פי כן גורין גרדי אטו
דעלמא, דמאי הרבה כיוצא בו
בגמרא, כן נראה לי, דלא כעולם
שבת [פ"ה] י' יג בחב"ד. דמכטיל
ליה הכס והוי של קיימא, ואפילו חבל גרדי גורין אטו חבל דעלמא:
יד אינו קשר וכו'. שאין עושה לעמוד שם זמן מרובה (מוספות י'
עין סעיף א' וס"ק א): י"ז גורגין בו היתר. ובמרדכי [שם רמז
ש"ס] כתב בזה לאיסור, וכן משמע בגמרא [שם ק"ה, א], אלא אם כן
[עשה] י"י שמי ענינות זה על זה. ובשולחן גבורים [שם מה, ג דור
ראשון] כתב דדוקא כשעושה להמיר בו כיום שרי לעשות קשר למטה, דאינו מעשה אומן, אכל אם הוא לקיימא אסור לעשות קשר למטה,
אלא עניבה, ע"כ. ועין סעיף א' [נהגה]. וכן יש לנהוג. ועין בעירובין דף י"ז [פ"ה] שם בשני ראשי הפתח. והוא הדין שני חבלים
זו למעלה מזו, ולא אמרינן דמכטיל לאחד, דפעמים ממיר זה ופעמים זה. אכל אם מכטיל ראש אחד אפילו כחבל אחד אסור: יז ש'
גרדי. ולא גורין אטו חבל דעלמא כמו שכתוב סעיף ד', דהכא כפרה אפילו חבל דעלמא לא שכיח שיהא של קיימא:
ערך פ"ח פ"ה הריק"ש

סוף סעיף (ה) [י' אינו קשר ש' קיימא]. י"ס קשר של קיימא בקשר אחד, כגון קשר של גרדים שקושרים כשנפסק חוט, וקשר שבראש החוט כשרואה לחפור בו. ויש קשר
שאינו מחמץ אלא אם כן עושה שמי קשרים. י"ס להמיר שאל נחמן ז"ל של מנעלים שחושבים כרצונם, וכן כ"ס האורח שהיה חפץ, אף על גב דקיימא לן [סימן ש"ד פ"ה] ו'
שחפוטם שכלים ממיר מפקיע וחוקר:
באר ד"ה ב

(ח) פותחין. והפוחת חייב טעמא משום מכה בפטיש, אכל משום קורע אינו
חייב אלא אם כן עושה על מנת לחפור, כ"י, ועין בכסף משנה, [מ"ה ס"ק י':
(ט) האומן. ואינו יכול להמירו אלא אם כן מוחך החוטם, אסור, רבינו
ירחם (י' ח"י) וכתב י"ס של שלמה פרק ד' דבילה סימן ט', אכן הכתובת שנתקשרו
המשימות ולא יוכל להמיר שרי לכולי עלמא לנחמן, שהרי אינו עושה אלא
להמירו ככל זמן שרואה, ואף זה לא יעשה כפי ע"ס הארץ אלא בנעמה, ע"כ.
וכן כתב הר"ם. וכתב המ"א [פ"ה] וז' ומכל מקום נראה לי דאם אינו רגיל
להמיר הקשר של הכתובת אלא משנת לשנת אסור, ע"י סעיף א' (י' ד"י.
מירי שאינו מעשה אומן, מ"ה [פ"ה] י' [י' ח"ב] בחב"ד. דמכטיל ליה הכס
והוי של קיימא, ואפילו חבל גרדי גורין אטו חבל דעלמא, [מ"ה ס"ק י' ג].
(ובספר אליה רבה ס"ק י' ממיר בחבל גרדי ולא גורין, וכן פסק ספר
התרומה י"ו סימן רמז, הגא"א): (יב) קיימא. שאין עושה לעמוד שם זמן
מרובה, ע"י סעיף א', [מ"ה ס"ק י' ד]: (יג) קשר. וכתבו האחרונים, ה"א
דנהגין היתר בקשר אחד למטה היינו דוקא כשעושה להמיר בו כיום, דמירי
מעשה אומן, אכל אם הוא לקיימא או באין עושה להמיר ביומו, כגון כלול

(ח) הגה שם שחזור האומן. דמעשה אומן אפילו אינו של קיימא אסור בסעיף
א', ולכן כתב מג"ה [פ"ה] י' כ"ס י"ס של שלמה דמקשרו המשימות מעלמא

(ו) אכל דא בחב"ד. לפי שהוא אינו משום ומכטיל שם, הוא של
קיום: (ז) ואפילו אם עושה קשר אחד בו. במרדכי [שם רמז
ש"ס] כתב, וכללד שלא יעשה קשר למטה מן העניבה כלל, אלא
יעשה שמי עניבות זה על גבי זה. ונראה לי דהך דנהגין בו היתר
היינו בקשר העומד להמיר ביומו,
שאין חומרתו אלא מלד שמה הוא
מעשה אומן, וי"א וכתב שכתב רמ"א
בסעיף א', אכל באין עושה להמיר
ביומו, כגון כלולד וכיוצא בו, אסור
אלא אם כן [עשה] י"י שמי עניבות
זה על גבי זה ולא קשר כלל, כן
נראה לי פשוט: (ח) במכטילין
חב"ד ש' גרדי בו. דיש כאן שמי
איסורים כחבל דעלמא. האחד
דפריש רש"י [שם ק"ה, א ד"ה
וקשרו] כיון דאין לר"ן לו חיישין
שמה יתיר ראש האחד. שנית,
כרמב"ם [שם י' ג] דהוה מוקצה,
אכל בגרדי דלר"ן לו ממיד מותר
בטלטול. על כן וכו' כאן מטלטלים,
להורות משום דאין כאן איסור
מוקצה, ואחר כך כתב דאין כאן
גם חשש השני. כתב כ"י [פ"ה] הסימן
כ"ס חשונה אשכנזים [ש"ה] מהר"ם
מרומנוטג דפוס פ"ה סימן ס"ה, מותר
להכניס אכנז במכנסיים בשבת, דלא
עביד כלי ולא מכטיל ליה ועושה
להכניס ולהוציא, פשיטא דשרי
אפילו בחדתי, ע"כ. ולא ידעתי למה הוצרך לומר דלא מכטיל ליה,
ולפי זה אם בדעמו לבטלו שם ולא להוציא אסור, ולפי הנראה י"י אין
איסור אפילו בזה, כיון שאין שם שום קשר לא באכנז ולא במכנסיים
על ידי זה:

ואינו קשר של קיימא אבל י' אין (י') פותחין אותו
מחדש י"י דמתקן מנא הוא: הגה (כ"א) אפילו ככר נפתח
רק י"א שחזר (י') האומן וקשרו או מפרו כימד כדרך
(י') שהאומנים עושין (י') ולכן אסור לנחמן או לחמור וזו של
מנעלים החפזים יחד כדרך שהאומנים עושין אף על גב דהחפירה
אינה של קיימא דאין חילוק בחפירה בין של קיימא לאינה של
קיימא (ב"י) (י') ויש ממירין בחפירה שאינה של קיימא י' ואין
להמיר כפי ע"ס הארץ:
ד' קושרין יב (י') דלי במשיחה או באכנז וכיוצא
בו (ו) אבל לא י' (י') בחבל וחגי מילי ברליים
הקבועים בבד י' אבל דליים שלנו שאינם קבועים בבד
יד אינו קשר של (י') קיימא:
ה' עניבה מותר דלאו קשר הוא: הגה (ז) (כ"ה) ואפילו
אם עושה (י') קשר אחד למטה פ"ו ונהגין בו היתר:
ו' קושרים (דלי) [חבל] י' בפני הפתח בשביל שלא
תצא אפילו ש' כשני י"י ראשי הפתח ולא חיישין
שמה יתיר ראש האחד ויוציאנה דרך שם ויניח ראש
השני קשר:
ז' (ח) (כ"ה) פ"ה במכטילין חבל יז של גרדי (פירוש
אורג, ערך ע"ה גרד והרביע) לקשרו באכנז ובפירה
(י') ולא חיישין שמה יתיר ראש האחד ויניח השני קיים

אפילו בחדתי, ע"כ. ולא ידעתי למה הוצרך לומר דלא מכטיל ליה,
ולפי זה אם בדעמו לבטלו שם ולא להוציא אסור, ולפי הנראה י"י אין
איסור אפילו בזה, כיון שאין שם שום קשר לא באכנז ולא במכנסיים
על ידי זה:

סוף סעיף (ה) [י' אינו קשר ש' קיימא]. י"ס קשר של קיימא בקשר אחד, כגון קשר של גרדים שקושרים כשנפסק חוט, וקשר שבראש החוט כשרואה לחפור בו. ויש קשר
שאינו מחמץ אלא אם כן עושה שמי קשרים. י"ס להמיר שאל נחמן ז"ל של מנעלים שחושבים כרצונם, וכן כ"ס האורח שהיה חפץ, אף על גב דקיימא לן [סימן ש"ד פ"ה] ו'
שחפוטם שכלים ממיר מפקיע וחוקר:

באר ד"ה ב
וכיוצא בו, אסור לעשות קשר למטה אלא עניבה, ורש"י לעשות שמי עניבות
זה על גבי זה ולא קשר כלל, וכן י' לנהוג, י"ו [ס"ק י' ח"ב] וי' ח"ב [ס"ק י' ח"ב]
(יד) ראשי. והוא הדין שני חבלים זו למעלה מזו ולא אמרינן דמכטיל לאחד,
אכל אם מכטיל ראש אחד אפילו בג'ל אחד אסור, מ"ה [פ"ה] טו. ונהגין
לחמור כשבת אגד גרדים ועופות המקולקלים וטווי חפירות, משום דפסיקת
חלוש אינו אסור אלא אם כן מחמץ למדה או לעשות כלי, ואפילו שנות דרבנן
ליכא, אלא היתר גמור הוא, ע"כ. שגלי הלכות [פ"ה] פ"ה. ועין סימן ש"ד
סעיף ט'. כל קשר שפעמים נמלך ומכטיל לעולם, אף על פי שחמל עשייתו
לא יהיה על מנת להחית שם, אסור, הלא כן אסור לקשר רצועות המכנסיים,
שלפעמים נמלך ומכטיל שם לעולם עד שיהיה בלי, כ"י לו, [מ"ה ס"ק י' ח"ב]
ועין מה שכתבתי ס"ק ד' וס"ק ו'. כתב הרמב"ם, הפותח חבלים מכל מין
שיהיה, חייב משום קושר, ושעורו כדי שיעמוד המכל כפחיתו בלא קשריה,
שנמאלת מלאכתו מחקיימת. וכן המפרד הפחיל זה השיעור חייב משום
ממיר, והוא שלא ימחין לקלקל בלבד, ושעורו כשיעור הפותח. ועין כ"י, ועין
מה שכתבתי סוף סימן ש"ג, עין מ"ה [הג"ה]:

ב' בושני שרד
דנהגין כרמב"ם דאומן ואינו של קיימא פטור אכל אסור, ואפילו הכי גורין
דגרדי ט' אף על גב דהוי גזירה לגזירה: (טו) ח"י כ"ה וכתב שכתב רמ"א.

שלמים להדם שהן י"ב גזלין ונולדו ארבעה טפחים שלמים שהן ט"ו גזלים: ומ"ש ואם ירצה יוסף עליהם כל מה שירצה וכו'. הכי אימא בפרק המכלול דף מ"ב (ע"א) וכן פסקו הרי"ף והרא"ש

תרנא פרטי רמזי דינים המיוחדים המבוארים בזה הסימן

ב ואם ירצה יוסיף עליהם כל מה שירצה שאין להם שיעור למעלה:

סימן תרנא

פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

(א) הדס וערבה הקטומים: אם אוגדים השלשה ואם אגרו שלא בכמינו ואם מותר לאגרו ביום טוב: [ב-ג] יטול האגודה בימין ואתורג בשמאל: ואם הוא אטר יטלם דרך גבילתם: [ה-ו] נוסה ברכות הלולב ובאיזו שעה יכרך: [ז] אם עשה בית יד ונתן בו הלולב ונטלו: [ח] באיזה מקומות מנענע הלולב: [ט] כיצד הוא מנענע: [יב] פירוש ארבעה המינים מעכבים זה את זה: [יד] לא יוסיף על ארבעה המינים: [טו] איך יכיל להוסיף מארבעה המינים עצמם או הדס שוטה:

א. מצות ארבעה מינים שיטול כל אחד ואחד מישראל לולב אחד. ושתי ערבות שלמות. ושלושה הדסים אפילו שלשתן קטומים כראשיהן. והרמב"ם ז"ל (פ"ח ה"ו) הכשיר גם בערכה

דאפילו אס נטעה לא יצא לירי תקלה דמה צך שנחפוס לחומרא ועוד דחילוק מועט ים ציניהן שני שלישי גדול ואין דרך להקפיד כל כך ועוד דסתמא דמילתא טפה לולב היוצא הוא שזה לטפה דהדס וערבה שאין כי אס טפחים קטנים אס כן לא אחי למיטעי מה שאין כן בשופר דאיכא כל הני דאחי למיטעי להקל וגם חילוק גדול יש ציניהם כמו כן אצטית וליכא ראיא והוכחה שלא לטעות צך אדרבה איכא הוכחה על הטעות מדחשיב ליה עם שאר טפחים הילכך הי"ל למיחייב בהדיא ומדלא צנייה בהדיא שמע מינה דכדי שיאמרו אדם סתמא קאמר ודוק:

תרגום א מצות ארבעה מינין שמימי כד אחד ואחד
מישראל דלדב אחד וכי. ריש פרק לולב וערכה (מג.)
ולקחתם (ויקרא כג מ) ששה לקימה ביד כל אחד ואחד ופירשו
המספוס בריש פרק לולב הגזול (כט: ד"ה עינין) דמשמע ליה מדלא
כתיב ולקחת לשון יחיד דהוה משמע דאחד נוטל בשביל כולם וכתיב

ולקחם [לשון רבים תשמע] שהם לקיחה לכל אחד ואחד: וי"ש
אמר שלשה הדמים ושתי עריות לולב אחד ואחריו אחד אפילו שנים ק
עקיבא אומר כשם שלולב אחד ואחריו אחד כך הדם אחד וערבה
דחור בו רבי ישמעאל וסבור דסגי נהד ולא קטנים כרבי עקיבא ומו
פסק כרבי טרפון בין לחומרא דנענין שלשה וידן לקולא דמכשיר בש
איפסיקא הלכתא כרבי טרפון אלמא כמא דמכשיר בשלשתן קטומים
גמרא דקאמר ולידרוש להו כרבי עקיבא דמיכל טפי וכן כתב במד
דעת שאר כל המחברים כדברי רבינו דנענין שלשה נדוקא ועיין כמה שם
ראשי הדם וערביו

דרכי משה

תרנא (*א) ועיין לעיל סימן תרמ"ו (ארוך אות כ"ה ואם נקטם) דבשעת הדחק מכשירין באחד:

פרישה

יֹסִיף עֲלֵיהֶם כָּל כְּמַה שִׁירְצָה. כְּמַה הָרִץ מִמִּצְרַיִם דֹּאפִּילוּ הוֹסִיף בְּאוֹרֵךְ הַדָּם וְהַעֲרַנָּה כְּמַה נָּרַץ שִׂאָה שִׁדְרוּ שֶׁל לֹלֵב לַמַּעֲלָה מֵהֶם טַמָּה:

תִּרְנָא שִׁימוּל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ'. וְזֶה נִמִּי דְרַשִׁין מוֹלֵקֶמֶס לֵכֶם לָשׁוֹן רִבִּים שִׂיחָה לְקִיחָה לְכֹל אֶחָד וְאֶחָד: וְכִי עֲרַבּוּת. נִרְאֶה שֶׁלֹּא יוֹסִיף עֲלֵיהֶם כָּל כְּמַה שִׁירְצָה. כְּמַה הָרִץ מִמִּצְרַיִם דֹּאפִילוּ הוֹסִיף בְּאוֹרֵךְ הַדָּם וְהַעֲרַנָּה כְּמַה נָּרַץ שִׂאָה שִׁדְרוּ שֶׁל לֹלֵב לַמַּעֲלָה מֵהֶם טַמָּה:

תרנא במהרי"א (דף ע"א) מחיר לכרוך בכל דבר וכן משמע דכריכה יידן שכורכין סביב ה' מינין ותוחבין אח"כ ראש העגול לתוך הכרוך אינו מחשב קשר של קיימא דאסור בשבת ויריט אלא עניבה ועיין בש"ע דקראו רמ"א קשר אבל יש לומר דלא לענין דינא קאמר: כתב

ומ"ש ואם לא אגדו מאתמול וכו'. שם נרמזה ואוקימתא דגמרא וגרסינן אגדו כלאגדה כ"ף וכן מוצא בפירושו רש"י וזה לשון הרב אלפס אלף כלאגדה של ירק ששור שי קלום של הולף וכו' דלמלא דמיירי כלאגדו כהולף של לולב ותוחט מלפס כמו שפוסקין כשלאגדין

אלף הירק ומה שכתב הר"ן אלף כלאגדה של ירק משום דחיי לאכילה ולא מוקפה הוא לא לפרש דברי הר"ף כתב כן אלף לפי גירסתו בגמרא כלאגדה כ"מ כתב כן שלא כגירסת הר"ף ופירושו וק"ל: כתב המדרי (פי' משמע) על שם הרא"ש (ירמיה השלם פי' חנן רמב) דבחול נרץ שיקשרו שי קשרים זה על זה ורמז"ה (פי' מרס) כתב אן

במצות (סוכה יא:). ואם לא אגדו מאתמול או שהותר אגדו ביום טוב אי אפשר לאגדו בקשר גמור אלא אגדו באגדה של ירק שכורך האגודה סביב ותוחב ראש האגודה לתוכה בלא קשירה: ב ויטול האגודה בידו הימנית. ויהיו ראשיהם למעלה ועיקריהם למטה. והאתרוג בידו השמאלית: ג ואף אם יג' הוא איטר יד ימינו יטול האתרוג בשמאל כל אדם (ב) שהוא ימינו:

נהגין בקשר של לולב וגם בקשר של יצית לקשור פעם אחת ושזו מחשבה וכו' וכתב ס' מהודק יפה כאלו קשרו ב' ראשי האגד שני פעמים עכ"ל:

ג ויטול האגודה בידו הימנית וכו'. שם מימלא דרנא: ומ"ש ואף אם הוא איטר יד וכו'. כ"פ בעל העיטור כמו שהעתיק הים יוסף ותימה על רבו שפסק היפך דעת הרא"ש בפרק לולב הגזול שאיטר יד יטול הלולב בשמאל דימין ידיה הוא וכן כתב הר"ר ירוחם בשם המוספות ומהר"ם (שו"ת מהר"ם מרומנוט דפוס פראג סי' יב) וכן כתב במדרי הארוך (השלם פי' משמע) בשם ר"י הלוי והוא במשנת הרשב"א (מ"א) סימן אלף ק"כ וכתב מהר"ש לוריא (בבאורו לטור) נראה לי דטעות נפל בספרי רבו ונריך להגיה כמו שכתב הרא"ש דאוליין בפר ימין ידיה וכן משמע במהרי"ל שפסק כדברי הרא"ש וכתב שכן הוא כלאגדה (סוכה פי' מו) ובאורח חיים. ע"י ולענין הלכה נקטינן ככל הני רבותא ולא כהעטור שהוא יחיד בדבר זה וכן נהגו כמו שכתב במהרי"ל ובמהג"י מה"ר אייזיק טירנא:

כלאגדה של ירק וכן נראה שגורם הרא"ש (פי' יב) אלף מדברי הר"ן (פז. ד"ה והשאל) נראה שהר"ף גורם כלאגדה כ"מ שהרי כתב לא אגד ליה אלף כלאגדה ו' של ירק משום דחיי לאכילה ולא מוקפה הוא ומתאר דלמדין דהא דלא קמיי דליענבה מיענב היינו משום דרבי יהודה היא דלמדין עניבה קשירה מעלייתא היא אם כן לדין דלא קיימא לן כרבי יהודה כהא אלף דעניבה לאו קשירה היא מותר לאגדו על ידי עניבה וכן כתב הר"ף (שם) והרא"ש (שם) דאגד ליה כלאגדה של ירק אי נמי דעניב ליה מיענב וגרסא לי דחוט או משיחה נמי לאו מוקפה הוא והא חיי לענבי מיענב [א]:

ב—ג ויטול האגודה בידו הימנית. שם (ל): אמר רבא ט' לולב דימין ואתרוג בשמאל מאי טעמא הני תלתא מנות והאי חדא מלוא: ומ"ש ויהיו ראשיהם למעלה ועיקריהם למטה. בפרק לולב וערבה (מה: כל המלות אין יוצאין בהם אלף דרך גדילתן: ומ"ש ואתרוג בידו השמאלית. בפרק לולב הגזול (ל): מימלא הכרתיה בסמוך וכתב עליה הרא"ש (פי' כה) ואם הוא איטר יד ימין יקם הלולב בשמאל דימין ידיה הוא נראה מדבריו שאיטר יד ימינו ואף שכתב רבו וגם מדכתב יטול האתרוג בשמאל כל אדם משמע דהיפך דאיטר נמי נוטל לולב דימין כל אדם שהוא שמאל ידיה ואתרוג בשמאל כל אדם שהוא ימין ידיה דבר רוב בני אדם אוליין ורבו ירוחם (נ"ח ס"ד פ: ככתב בשם המוספות ובשם מהר"ם (פשו' מהר"ם מרומנוט דפוס לוצ' סי' מ"ט, דפוס פראג פי' יב) אם הוא איטר כלומר שמשמאל תמיד נטל הלולב בשמאלו שהוא ימין שלו עד כאן וגרסא דהיינו לומר דבפר ימין ושמאל ידיה אוליין וכדמשמע מדברי הרא"ש ו"ל: אחר כך מלאמי שכתב העיטור (הלי' מפילין חלק הפסיע נט ע"ד) אהא (מנחות ל:) דתנו רבנן איטר מניח מפילין בימינו שהיו שמאלו מסתברא מפילין דאורייתא דוקא דימין אלף לולב דרבנן הוא ומשום חשיבותא איטר הוא ככל אדם ומניח י' לולב בימינו שהיו ככל אדם ואי עבד איפכא ליה לן זה דלא גרע מחפילין עכ"ל (**א) והדבר מוצא שם רבו דבריו כדברי בעל העיטור ומה שכתב דלולב דרבנן היינו לומר דנעילתו דימין היא דרבנן משום דהני שלש מנות והאי חדא מלוא:

ד כתב הרוקם (הלי' סוכות פי' רב עמי קב ד"ה גידס) גידס שאין לו אלף יד אחת יא' נוטל לולב והאתרוג בידו כדכתיב (מ"ה: גב) אין לו טהן נותן על מקומו ודיו יב' ויותר טוב ממה שיקם הלולב ואחר כך האתרוג או אם אין לו אלף שמאל או איטר עכ"ל:

דרכי משה

(**א) וכן כתב הכל בו (הלי' לולב פי' ע' לט ע"ג): (ב) אבל הרא"ש כתב דטול הלולב בשמאל כל אדם שהוא ימין ידיה וכן כתב רבינו ירוחם (נ"ח ח"ד ס:) וכתבו מהרי"ל (שם סי' ד) ומהרי"י וי"ל (סי' קצא) ובעל מנהגים (ר"א טיטא מנהגי סוכות ע"י קב) דכן יש לנהוג

פרישה

כאגדה של ירק. כן הוא גירסת רש"י והרא"ש והמדרי כלאגדה כ"ף שדרכה של אגודה של ירק (לכתוב) [לעשות] כן אלף הר"ן גורם כלאגדה וכו' וכתב דדוקא כלאגדה של ירק שהיא חיי לאכילה ולא מוקפה היא אלף מדברי רבו נראה שהוא גורם גם כלאגדה כ"ף שהרי כתב שכורך האגודה וכו' לפירושו הר"ן

חדושי הגהות

תרנא [א] ורבינו שכתב אגדו כלאגדה של ירק לא נא למעט אלף קשר גמור אלף עניבה סמן עמל' בסיון ש"י דעניבה מותרת אפילו בשבת (מהר"ם):

ב. כרייתא דף ל"ג ע"א
וכרענא וחס בגמרא נ"י
סוף פסח פקסא דעמא רש"י
שם ע"ג ד"ה ופליג:
ג. מרדכי שם רמז
השמה כסא יריאם השלם
סימן סכב עמוד רמז:
ד. משנה שם דף (ל"ה)
[ל"ז] ופ"ק וברכי מאיר:
ה. שם דף (ל"ז) [ל"ז]
[ע"ג] וברכא:
ו. כרייתא שם נ"ל כן
דענינה חסור ומקור לה
כ"י יהודה ולידן
דקיימא לן [סימן ש"ח ע"ג]
ה' דענינה לולב קיירה
הוא חומר לאגוד [נ"ח]
שם טו, ח' רש"י פ"ג סימן
(י'):
ז. מיתרל דרנא שם דף
ל"ז [ע"ג] ז':

צינונים דרמ"א

תרנא (א) ב"י סימן תרמ"ו
[פסח] פקס דרמ"א כשם
ארחות חיים [פסח] לולב
סימן יב כסא היסודא פסח
ל"ז ב"י דף ת"ט [ז']:
ג. מהר"ל [פסח] לולב
עמוד ש"ל:
ד. א. (טור) [מדרכי] [פסח]
רמז השמה כסא וברכי
הלכות לולב סימן [פסח]:
ד"ה אגודה:
ה. מהר"ל ורייל [סימן]
קל"א:
ו. מהר"ל [שם] כע"י
טפסאות:
ז. מדרכי פקס לולב הגולל
[רמז] [פסח]:

עטרת זקנים

תרנא א. פסח. הגה על זה.
טעות סופר הוא, אורכה
ב"י לא משמע הכי, אלא
הוא. [פסח] פקס ד"ה [כז]
בשם המדרכי [רמז] [פסח] כסא
לח"ה הלכות לולב סימן [פסח]
הוא, ובהלכות המדרכי [פסח]
אבל מכל מקום ביום טוב
נמי שרי למיטב הכי
כמבואר בטור [פסח] [פסח]
וכתא לא פליגי:

חכמת שלמה

[שם] ואם נשרו מהע"ן
בתוך האגודה בענין
שפס"ק אין לחוש ובר.
נ"י. ע"י [פסח] פקס ד"ה [כז]
נמנות פקס ט' משנה ע'
הכל בשם [פסח] פקס
דף פ"א [ע"ג] ד"ה [כז] ובר
נרטרל שם [פסח] פקס
אפסין [פסח] פקס
חלילה, ולמה הכסא מניח ידו
חמ"י הנעלים ומקו, ע"כ.
למניח' חמ"י פקס, ד"ה דג'י
אפסין נמשך חלילה ולא
למניח' מן הכסא לולב חמ"י
היט דע"כ אפס לולב חמ"י
וה, דכ"י אפס לולב חמ"י
נ"ל שחמ"י, לולב נמשך חמ"י
מחמ"י והי' חלילה, חמ"י חמ"י
והכל, ד"ה חמ"י חמ"י, וחס
לח"ה חמ"י חמ"י חמ"י חמ"י

א. אחד ד"א קטום. והרמב"ן [הלכות לולב, סוף ענין הדם קטום] כסירה
ליה דלפילו כמד וקטום סג, כמו שכתבו הרב נ"י [ירוש' הסימן]
והר"ן [פסח טו, ב ד"ה נ"י] וכדלי הוא לסמוך עליו כשעת הדמק.
ועיין סימן תרמ"ה סוף פס"ק י':
ב. בביב ההדס. ומיבו אפילו

[ב] ובעמק הדמק דליכא הדם כשר סג ליה א' כמד (א) דלא
קטום: [ז] ומצוה לאגוד י' [ב] בקשר נמור דהיינו שני
קשרים זה על זה כשם נ"י [ז] ויכול לאגוד במין אחר
י' ואם נשרו מהע"ן בתוך האגודה בענין שפס"ק אין
לחוש: [הגה] [ז] דמין נמניו אינו חוץ חלל שלל נמניו חוץ
א' על כן יזהר ליקח המוט שרגיל להיות ב' כסבי (ב) ההדס:
י' ואם לא אגוד מבעוד יום או שהותר אגוד אי אפשר
לאגוד ביום טוב בקשר נמור אלא אגודו בענינה: הגה
[ז] י' שם שכתבו לעשות הקשר בדרך אחר שזכרין כצינור שלשה
מינים אלו ומוסבין ראש הכרך מוך העגול הכרך ג' י' וכן
[ז] נוהגין [ז] י' ויש (ז) לקשור ההדס ד' גבוה יותר מן הערבה
[ז] י' וישפיל ההדס והערבה מוך אגד הלולב כדי שיעול כל שלשה
מינים יחד כשעת צרכה י' ויש שכתבו (א) לעשות לולב
ה' (י) שלשה קשרים וכן נוהגין: L
ב. [ז] י' ויכול לאגוד י' בידו (י) היסודית

ארכנה מינים] דיש נוטל שדרתו של לולב כלפי פניו ופני הלולב כלפי
חוץ, על דרך ורואית את אחורי וגו' [שמות ל"ג כג]:
תרנא (א) דעשות ב"דב ששעה קשרים. אין לולב מקור
מן הגמרא, דאף ל"י יהודה דסכירה ליה [שמות ל"ג כג]
לולב צריך אגד, היינו הג' מינים
ביחד, ורענן כסירה לולב דל"ן צריך
לאגדם ביחד חלל מכת נ"י, שגמ"ר
[שמות טו, כ] זה אלי ואנוהו, חלל
הקשרים שכלולב ע"מון אין כזה שום
מלוא. חלל דמדרכי [שם רמז] [שמות]
כזה כשם רש"י [סימן תרע"ח]
שמעתי כפת חסר וי"ו, משום ד'י
ימים קשור ודומה לכך אחד, וד"ס
הו' מחירין אותו, עכ"ל ופסח ל'
דאף צריך לכסכם העלין, וקשר זה
מעבד הכסכום, על כן צריך לעשות
צענין שיוכל לכסכם היטב. ועכ"פ
נראה דהקשר של מטה, דהיינו מה
שקשר כל הג' מינים ביחד משום
נ"י, הוא נמשך לאחד, ויעשה למעלה

בימין ולולב בחמ"ע: ה' שלשה קשרים. נגד ג' אצות (מרדכי פסח רמז השמה): ו' בידו היסודית. משום דהני חלחא מלוא, ואחריו
חדא מלוא (גמרא פסח ל"ג). ויש מקשים למה לי האי טעמא, חיפוק ליה לכל דבר שמבדל עליו צריך ליתלו בימין, כמו שכתוב סימן
ר"י פס"ק ד', ובזכרונות (פ"ח ג' שם) ורמ"א [פסח] ור"י. ויש לומר דהכי קאמר, לולב בימין ואחריו בחמ"א, כלומר
מפני מה אין לוקחין שניהם בימין, ועל זה קאמר הני חלחא וכו', כלומר דהפסוק הפריד הני ג' מלוא למד שחייב כבוד ויקרא כ"ח
ועוף ע"ן עבות ועברי נחל, וגבי כפות חמרים לא כזה וי"ו [עין מה שכתבתי פס"ק ד' פ"ק י']. אי נמי, אחא לאשמעינן דלפילו צריך
עליו כבוד ואחר כך נוטלו פעם ב' צריך ליתלו בימין, כגון כשעת חמירת השוענות. ועיין במהר"ל [הלכות לולב פסח ש"ז] עוד מזה:

ערך דאח' למהר"ק"ש
תרנא פס"ק א' ויכול לאגוד במין אחר. צריך לזהר שלא יפסקו נמוך כן מין אחד למכירו דלפילו מוט חוץ:

באר היטב

תרנא (א) ד"א קטום. וכשעת הדמק [פסח] אפילו כמד וקטום, מ"ל
[פ"ק א] ע"ש: (ב) ההדס. ומיבו אפילו אגודו לולב שלל נמניו
אינו חוץ, דכל לנאמו אינו חוץ, כן הוא בגמרא. והוא הדין אם אגודו להם
לולב, כן משמע בחוספות, מ"א [פ"ק ב]: (ג) נוהגין. אפילו חוץ, דמי
מטה, מ"א [פ"ק ג]: (ד) דקשור. האר"י ו"ל כזה לאגוד ג' הדסים, אחד
כלל ימין ואחד כלל שמאל ואחד בחמ"ע, והלולב חסר אותו הערבה כנגד פנים
כלל ימין שלו לימין, והשמאל שלו לשמאל, ואותו של של הדס ששם בחמ"ע
מטה אותו ללד ימין. וה"י ערבות תשים אחד מימין ואחד משמאל. ועיין פ"ק
סוף סימן תרנ"ו, ושל"ה כתב כשם מטה משה ערבה כלל שמאל והדס בימין
ולולב בחמ"ע, [מ"א פ"ק ד] וכן נוהגין: (ה) שלשה קשרים. כנגד ג'
אצות, [מ"א פ"ק ה]. וכמה ה"י [פ"ק א] ונראה דהקשרים של מטה דהיינו
מה שקשר כל הג' מינים ביחד משום נ"י, הוא נמשך לאחד, ויעשה למעלה ע"י
שנים אם אפשר לו, ע"ש. ולצ"ל לאגדם דרך גדילתו, [נ"י] פ"ק ג', שנים
[מסכת פסח פקס נ' מלוא ד"ה מטה משה]. עיין מה שכתבתי סימן תרמ"ו
פס"ק ד' י': (ו) היסודית. וכתב נ"י כשם אחרות חיים דלם נוטלין שניהם
בידו אחת דלא ילא, [מ"א פ"ק י]. וע"ז פ"ק [ט"ו] [יד] י' חולק עליו, וכמה
דקשור חס נטלו ביד אחד שילא, ע"ש, וגידם יעשה כן. ועיין מה שכתב עליו
היד האהרן בסימן תרנ"ו:

תרנא (א) ד"א קטום. עיין באר היטב. ועיין בדבר שמואל סימן פ"ד בקהל
אחר שביים טוב הראשון של חג לא נמצא להם מין הדס כשר כי
אם כד אחר, כיון שיש כזה מחלוקת, שהאונים [הובאו במד' משנה לולב ז'] [ז]
והרמב"ם [שם] [ז] ורמ"א [פסח] קארו [נדרש] פוסקים כ"י ישמעאל
[פסח ל' ב] ד"ב בעינן, אלא שהרמב"ן [הלכות לולב פסח י' ד"ה נדרש] וסמ"ע
פוסקים) כ"י עקיבא, הטוב והישר ליטול אותו ב' עם שאר הג' מינים כדי
לקיים מספק את המצוה, כלא ברכה, ע"ש. מבואר דאף שנת הדיוק פסבדי
ליו דלא מהני לענין ברכה, ואף דלא קטום. ועיין בשו"ת כנסת הגדולה [כ"י]
ח"א אורח חלק ב' [סימן מז] אם אחר שנטלו הקהל נמצא שלא היו רק ב' כדי
הדס, יתוור ויטלו כלא ברכה, והביאו ברכי יוסף [ואת ב]. ע"ש: (ב) ההדס.
עיין באר היטב. וכתב במטה משה [סימן תתקנ"ו] שיש ליתור בהדס להתיר אגודו,
דלפעמים מונח עוקצו של זה בצד ראשו של זה ולפעמים כופפים הראשים
לתוך שלא יעשו העלים, לכן יפשוט ויקוף את הברדס ויעמידם דרך גדילתם,
ע"ש. וכן כתב של"ה [מסכת פסח פקס נ' מלוא ד"ה מטה משה] והביאו באל"ה רבה
[פ"ק ב]: (ג) נוהגין. וע"ש במטה משה בשם מהר"ל [סדר תפילת חג הסוכות
עמוד שפ"ב] שבכל ששה ימים לא יהיה תחת לולבו למעלה רק טפח, וביום
הושענא רבא יתיר אגודו עד חציו. ועיין בפרי מגדים [אשל אברהם אות ג] שכתב,
נשאלתי ביום טוב ראשון שלא היו עלין חלושין מלולב אי שרי לחלוש מלולב
ולעשות אגוד, י"ל דשרי, דכל בחלוש לית ביה איסור, עיין ביצה ובסימן שכי"א,
עכ"ל. ועיין סימן שכי"ב [אשל אברהם] ס"ק י' שנראה דמרבירי במספיק קצת כזה,
מכאן, דראוי להרית, ע"ש. וכן העולם נוהגים חומרא בזה שלא לחלוש ביום טוב, ומכ"כ
נ. ב]. ואם שכתב להכין ואי אפשר לו לאגוד בענין אחר, כמרומה שיש נוהגים לחלוש
בשנינו, דאיכא שיעור, ופשיטא דלצורך מצוה שרי בכהאי גוונא, וסלח
מקום טוב לעשות כבצנא:

ביאור הגר"א

כ"י, שם [זל, ב]: [ז] י' שכתבו כ"י, כן כתב המדרכי [פסח] רמז השמה כסא
ראביה הלכות לולב סימן תרס"ח, אבל לא כתב כן אלא שקשור פעם אחת ואחר
כך כורך כ"י, ומתוך כך הוא כאילו ב' קשרים זה על גבי זה, וע"ז ובהגהות
אשר"י [פ"ג סימן יב]. וטעמו ממה שכתוב בפרק ד' רשבת [נ"ד] כן והוא שקשור
הקשור י"א הא בלאו הכי חייב משום קשור, ופירשו בקשר אחד ועל ידו ב'
תפירות, או שהוציא שני ראשיות לצד אחד, קיימא בקשר אחד כמו ב'
קשרים. וכן דעת רש"י בשבט גיד א' ד"ה כריכה כ"י. אבל [הרא"ש] [הרא"ש]
[ניאם השלם סימן רעז עמוד קל"ב] חלק עליו [הובא במדרכי] שם [רמז] [שפ"ב]. וסמ"ע
כ"י קשרים, ועיין מדרכי [פסח] שם ושאר פוסקים: [ז] י' דקשור כ"י, כ'
שכתוב במדרכי [ויקרא רבה פסח ל' אות יג] ההדס רומה לעינים, והערבה כ"י

מגן אברהם פרי צדקה

בן שם הכשר חסידו
נקמות, וכן הוא נרמז
שם מקור הדן. ועין
מאמר מרדכי (פ"א ט'
שם על הרמ"א שם
רק בלי קדוש, וע"ה נרמז
יחפ' אור ג וסוד ונר
שמואל סימן פד:

(ג) תוקן ע"פ הכבוד
 הנרייט, וכ"כ במהדורת
 דיהנמאלט חקט"ל:
 (ד) דפנינו בצמח הנדסר
 "רבה", וכרייף (יש) [א] גרם
 "רבה", וכ"כ בהגות הכ"ס
 (נא), ב אות [א], ועין פרי
 תנאים תחולת זה אה

הַיְּהוּדִים הַמִּשְׁתַּבְּחִים וְכֵן חָזַק
הַפֶּהֶר מִשְׁבַּח הַבֹּחַ
וְיִשְׂרָאֵל דָּבַר שְׂמֹחַל וְיִמֵּן
לְבַסֵּת סְמִיכוֹת מִן הַבְּחֹשִׁים
יִמֵּן קֶסֶף כֶּסֶף רַם רַם עֲמִיר
אֶחָד, שְׁעֵר מִשְׁבַּח (יִמֵּן)
יֵן כֶּסֶף רַם עֲמִיר אֶחָד,
לְבַסֵּת גְּדֻלַּת מַדְרֵגָה
לְיִשְׂרָאֵל יִמֵּן (לְבַסֵּת לֹא)
אֶחָד 352 כֶּסֶף רַם, מִמֵּן
וְיִשְׂרָאֵל מִשְׁבַּח (יִמֵּן)
סו — נָב:

תיבות "הולול" מקט...
 יעין, הם מדברי פרי
 פים, אך כמ"ל לא
 העמיק:

דפינו צבאר היטב הוא
מ"ק ט:
תוקן מהדורות אחר
תקל"ה:

אירט מונח מה שיך כאן
כל פוסיק, וחולי הכין
ימגדים דלמנהג הארץ
ליקח ג' פגודות של ג'
אך נספד עין חיים
דלמנהגו שיקח ג'
חיים יחידים, ועין שדי
מפרכס כל קמח
סמן מו:

מקו ע"ס ומשק
אלעזר:
ע"ן ר"ן שנה לב, ג
ד"ה המוסר:

תוקן ע"פ דמשק
חליצור:
דושה ע"פ כח"ק של
כלטשי שרד:

במאורה טעות טוסה,
עין "דידיה", ועין
דים לשל אברהם אלה
ישימו כי אלה :

במת שלמה

הוא נחשב זה מכאן
הוא נחשב זה מכאן
הוא נחשב זה מכאן
הוא נחשב זה מכאן
הוא נחשב זה מכאן

ה' ר"ב (דמ"ב)
למחרה להיטות,
והוא שיהיה

זכר, ועיין במחברות
שם, ודע:

לחם חמץ וכו'.

אשכול יום והכונה
דל. לה כן תמיד
דוק. ועין במסע
ה דוק:

מכאן נראה כי המעורבות של הממשלה
במקרה זה היא בעלת אופי של

[illegible]

י"ד, ראונו רק וזהוהו (בעלמא), סלקא רעתא והלולב חוצץ בין ההדס
 ועברה, קא משמע לן דזה לא מיקר חציצה, וכל ג' מינים נהו מין
 ייבי: כן משמע ותוספות. שכתב בדף ל"ו ע"א בדי"ה כי היכי ולא
 ימי חציצה כו', אהא דאמר רבה הגזיל' להאובים הלולב שנייהו מקום
 וסמא היה פנוי בלי אגד כי היכי ולא היה האגד חוצץ בינו לבין חסד,
 היה נכחו ההדסות דרבה סבידא ליה מין במינו חוצץ כו', וכתב מורשי"א
 ד"ל, מהן מלאת אין ראהו כו', דאיאק למימר דמירי שאנדו שלא
 ע"י כו', אלא שהתוספות סמכו דבריהם אדלוקן (שם ע"ג) בני לא לדון
 דאית ליה לרבה להדיא ומין במינו חוצץ כו', עכ"ל. וזה נראה למ"א
 דאם כן היה להפסיק לסמוך דבריהם על מיימרא ולא לדון, ולא
 מרא דהכא. לכן מפרש מ"א דברי התוספות דגם ממיימרא דהא דריקו
 נפוט שפיר דרבה סבידא ליה מין במינו חוצץ, פסחם דרבה דריקו
 שקורשים הלולב שנייהו פנוי מקום חפיסת הדי, והוה ליה לפרש להם
 שובימים הלולב שלא במין דקא וכן צריכים להניח פנוי, אבל במינו
 נכח כלום, וליכא חציצה. אלא על כרחך סבידא ליה לרבה דאפילו
 כו' חוצץ. ואכתי קשיא למ"א מנא להו להתוספות, דלמא לערב רבה
 לא היה מין במינו אין חוצץ, ואפילו הוה וזהוהים סתם שנייהו מקום
 בית די סנוי אפילו חוצץ במינו, והיטע דרך משל שיאגד ג' המינים
 ב' אפילו הכי היה חציצה, נהי דבאותו צד ששם הלולב אין האגודה
 ב' הדי ללולב והיו מין במינו, אבל כיון דהאגד סובב כל
 ה' המינים, אם כן בצד השני ששם הערבה והדס, שם הלולב שאנד
 מין בשאניו מינו עם הערבה (וה' ההדס), חציצה חציצה בין ההדס
 ליה לדיד. אלא על כרחך סבידא להו להתוספות וכל ג' מינים הללו
 היה חשיבי לענין חציצה, ואחי ששם (לש"ס) וכן נהנין, אפילו בחול
 (ששם), ח"ל דבין משה, וכן נהנין אם בחול, ולא כמשמעות דברי
 יקמן (נפחד קטן) דמשמע דקא חסד דאמור לעשות קשר גמור
 שד כחאי גוונא, עכ"ל. ודעת הטור צריך לומר דסבידא ליה כמו
 לא דסבידא ליה (ולא) ללולב צריך אגד, בעינין שני קשרים זה על גבי
 יקשר קשר גמור דאיתא ב' שנין ר"ש (שם ע"ג) ודלית, הוא הדין
 א"ע וקיימא לן ללולב אין צריך אגד, מין מקום כיון למפוזר בי
 ששם חו' אלו ואתוה, בחול כיון דאפשר יש לעשות כמו ל' ידא,
 שר כי אם למפוזר משום חו', מני בקשר כל דהוא (ולאו) חו' ליריד
 גבוה יותר, הפסע ע"י הקבוצה (כר) עיין ב'בבב, ר"ל, שהלבוש
 ע"ל פי הגגלה. ואחד מהסמכים, כיון דהדס מוכרח בקרא ויקרא
 יד לעברה, יש לאגוד גבוה מהערכה, יש ליתן חשיבות להדס
 קדימו קרא לעברה, ויהיה החשיבות יד יד ההבחה בקשריה:
 שלשה קשרים. גדר ג' אבות, והטעם (ש"ק) א' כתב דאם יקשר ג'
 ללולב לא יהיה אפשר לו לכסכם בשעת הנענוע, לכן הרצה לצאת

לכ ולא כחוט מיקרי גם כן לגאופו ואיט חונך: (י) שם סקיג בחור.
מח מקסן) כתב וזה לענין יום טוב, שאמור לעשות קשר גמור, ולכן כתב
רמ"א דבר טהניו גם רחיל:

שפילו שניהם בשתי ידי, כששם דערפֿ ליקה שניהם האגודה עם האחרע
מיינע לה ר'ן שם ויה, א דיה טאג וכוונע, ועכ"ס בדיעבר כבר יצא די

וערכה (פוסק ע"ה) ולקחתה לנח שמהל לקחה ביד כל אחד ואחד. והנה הרמב"ם
משובח לקיים סודותיהם, ישנו דברי הרמב"ם על נכון, ע"ה דוק:

במבט זה פגשו דרך חגג, וגם נחם שבתו הכנ"ל (ספר יל) דלם לו בדרך מנחם חמר ק, ותורה דוקא באלו לקטו דברים, ותמילן כל מה שמוילא עליהם יותר ממחן הוי יותר כבוד וכו' ש' דלעיל, היט לנחשת מיד הכבוד, חפיו בזה רשאו יוס, היט ביום טוב עולמו, ולמי שחיר

וְיָשֹׁבֶה אֶת הַנִּפְלֵאָה מִן הַמִּצְרַיִם וְיָשֻׁבוּ אֶת הַנִּפְלֵאָה מִן הַמִּצְרַיִם וְיָשֻׁבוּ אֶת הַנִּפְלֵאָה מִן הַמִּצְרַיִם

תרגום (א) דעשנות. עיין ט"ז. והקשר עליון שכולל עכ"פ יוצא לולב טפח למעלה שיעור נענוע, בבטימון תרין [ספדי א]. עיין אליה רבה [ס"א] ו' משמע ג' קשרים בלולב עצמו, לכו הקשר ה' שאוגדס ג' מינים יחד, ויהא למעלה הלולב פתוח טפח:

אין מיט זיין חוץ, וכמעט אף שלא לנאמוס אין חוץ. והדס בעלז, לא מימא
 וכן נוהגין. עיין מ"א. משום דמשמע ביום טוב, הא בחול בעי לכפלה
 אין חלשין מלובל אי שרי לתלוש מלובל ולעשות אגד, הי' לומר דשרי, כל
 יום יום: ד גבוה. עיין מ"א. ולא היה כל מוסף א"י כהא גוונא, ומיהו י'
 הדס בימי, כן נהגין, ואמר די דימין ידידי הוא שמאל דעלמא, י' למיין בידי.
 שרי. עיין מ"א. עיין ט"ו [ט"ס] א': ו בידו. עיין מ"א. טובה ל'ו
 נטילת ידאין מנכרד, מקפס, אפילו הכי לובל בימין ואחריו בשמאל ונטילת
 עיין מנחות [ג] ט' הביאנומי בעי' [נאם ד] ואם נאמר לרי יתודה כל הדי מי
 וירקא [טס] קאמר אף לרי יתודה, וזה דחוק, ועוד, מה פירך [טס]
 מחצית.

וְכִי בְּתַקִּיעוֹת וְלֹא בַתְּפִלָּה מוֹסֵף, וְלִפְנֵי שְׁחֵי עֵירוֹת, בִּאֲחַת תּוֹקְעִים
 בְּקִיָּאִים בַּתְּפִלָּה, וּבִאֲחַת מַתְּפִלִּים וְאִין בְּקִיָּאִים בַּתְּקִיעָה. וְיֵךְ לַעֲזֵר
 וְקוֹעֵי, לִפְיִי הַהִקְשִׁיעָה אֲדוֹרֵיתָא וְהַפְלֵה רִבְנָן. וּמִיֵּה לַעֲזֵר לִלְבִּי דִּרְמֵה
 הָיִי גַם כֵּן אֲדוֹרֵיתָא, וְדַעֲנָה כֹהֵם בַּשְּׁפֹר. וְרַחֵן חֲלֹקִי דִּרְמֵה כֹהֵם,
 (וּפִקֵּי א) בַּחֲד כֵּר, וְהַרְבֵּפִין בְּפִירָא לִיה אִפִּילוּ שְׁלֹשָׁן קְטוֹמִים,
 וְנִצָּל בַּעֲזָא בִּדְמֵי שְׁלֹשִׁים, וְרִי טַרְפוֹן מִבִּירָא לִיה אִפִּילוּ שְׁלֹשָׁן קְטוֹמִים,
 וְעֻקְבָּא בַּעֲזָא דִּין וְלֹא קְטוֹם. וְפִסֵּק שְׁמוֹרָא (וּפִקֵּי ב) כֵּר טַרְפוֹן, וּסְבִירָא לִיה
 לִין וְחִלְבָּא לִפְנֵי עַד שֶׁרֶדֶת אֵבֶל הַשְּׁמוֹרָה דִּין טַרְפוֹן לִי אֵבֶל הַכֵּינָא אִין עֲצֻמָּה
 דִּין הַהִרְסִים, אֲלֵא הֲוֵאל וְאִמֵּר רִי יִשְׁמַעְלָא שְׁלֹשָׁה שְׁלִימִים, כִּי זֶה אִמֵּר
 דִּין טַרְפוֹן אִפִּילוּ שְׁלֹשָׁן קְטוֹמִים, וְעֻקְבִּי כִּמְאֵי דְפִלִּי עַל רִי יִשְׁמַעְלָא, דִּין
 אֲבָל בַּעֲזָא שְׁלֹשִׁים רִי טַרְפוֹן מִבִּירָא לִיה אִפִּילוּ שְׁלֹשָׁן קְטוֹמִים, וְלִמְשַׁעֲמֵה מְדַבֵּר רִי טַרְפוֹן
 כִּמְאֵי צִרְסִים לִהִים, וְכִין דְּמַצְנֵי לִי קְטוֹמִים, וְרַחֵן טַרְפוֹן בַּחֲד,
 וְרֵא לִיה וְסִגִּי בַחֲד, וְלֹא מַצְנֵי בְּפִירְשֵׁה שְׁנַחֲלֵק עֲלִי רִי טַרְפוֹן בַּחֲד,
 וְקִימָא לִי בַחֲד כֵּר עֻקְבָּא וְסִגִּי בַחֲד. אֲבָל בְּמֵה שְׁשֻׁצְרִי רִי עֻקְבָּא
 הַשֵּׁלם, בַּחֲד קִימָא לִי כֵּר טַרְפוֹן דְּמַכְשִׁיר קְטוֹמִים, כִּין דְּרַסֵּק שְׁמוֹרָא
 וְכַל מְקוֹם סִימָה הַרְמִיבִין דְּרַפִּילוּ דִּין קְטוֹמִים יוֹצֵא בְּרִיבְכָר, אֲלֵא
 קִימָא מַצְנֵה מִן הַמַּבְרֹחֶה, עֲכִיל: (וּפִקֵּי ג) מִפִּיב כֵּר, וּסְבִירָא אִפִּילוּ אֲבִיר
 שְׁלֹשׁ מִבְּמֵי אִינֵי חוֹצֵץ כֵּר, וְדִסְלָק דְּרַעְתָּה אֲדֵן דְּכַחַת יִכְוֹל לֵאגֹדֵר
 אַחֲרֵי לֹא אֲחִי לֵאשְׁמַרְעִין כִּי אֵם שָׂאִן בַּחֲד מִשּׁוֹם בִּלְתִּי תַסְקִי, מִשּׁוֹם
 לִי (וּפִקֵּי ד) אֵן לִלְבִּי אִין צִרְךְ אֲבִיר כִּי אֵם מִשּׁוֹם נִי, לְקִימָא מְקִירָה
 כִּי זֶה אֵלֵי, וְאֵן אֲדוֹנֵהּ, הַתְּהֵא לִפְנֵיכִי מַצְנֵה. וְכִין שְׁאִינוּ מַעֲיָקִי
 אִין לִי חִיבֹר לְשֹׁאֵר ג' הַמִּינִים לִי הַמַּצְנֵה, וְכִין אִין כִּי מִשּׁוֹם בִּלְתִּי
 אֲבָל מְכַל מְקוֹם סִלְקָא דְּרַעְתָּה אֲדֵינָה בִּיה מִשּׁוֹם תַּחֲצִיעָה, וְאֵם כִּי צִרְךְ
 הֲאֹדֵר לִפְנֵיכֵה מַתִּיפִים הִיד, וּבְמִקּוֹם שְׁתּוּפֵס הַלּוּבֵל בִּידֵי לֹא אֵין צִרְךְ
 אִין לִיכָא תַחֲצִיעָה, לֵקֵן אֵךְ מִשְׁמַע לִי מִיָּא דְּרַעְתָּה הֲאֹדֵר תַּחַן הִיד,
 וְאֲבָר בֵּא לֵנִאוּתֵה כֹּחֵךְ לַעֲלִיל, אֲלֵא בִּיה מִשּׁוֹם תַּחֲצִיעָה: כִּן הִיד בְּבִמְרָא
 וְכִיה לִהִי רְקוּשִׁירִם וְאֹדְגִירִם הַלּוּבֵל, שְׁתִּיחוּ בִיה לִי פְנוּי וְהִידֵה
 מַלְעָלֵה מַתִּיפִים הִיד, כִּי הִיכִי וְלֹא לִהִי תַחֲצִיעָה, וְאִמֵּר רַבָּא אֲבִיר
 מִשּׁוֹם תַּחֲצִיעָה, כִּין הִיד הֲאֹדֵר בֵּא לֵנִאוּתֵה, וְקִימָא לִי כִּרְבָּא: וְהוּא הִרִין
 וְהִירֵם בְּלוּלֵם כִּי, אֵךְ מִשְׁמַע לִי אֵךְ עַד גִּב דְּרַבְר כֹּחֵם מִיָּא אִפִּילוּ
 וְלִלְבִּי בְּמִין אַחֵר אִינוּ חוֹצֵץ, דְּהִי לֵנִאוּתֵה, וְהִיד רַבָּא כְּשֹׁאֵר בְּכֹאֵר לִלְבִּי,
 וְאֲבָר כִּל ג' הַמִּינִים יִידִי מְקִירָה לֵנִאוּתֵה, אֲבָל כְּשֹׁאֵר לִהִרֵם, זֶה לֹא
 סִגִּי. וְרֵאִיהִי לִיה, מִמֵּה שְׁכַחַת רִמָּא עַל כֵּן יִחֲזִיר לִיקַח הַתּוֹטֵם כֵּר, וְלֹא
 מִשְׁמַע לִי מִיָּא דֵּאֵם אֲדֵן דְּרַעְתָּה בְּלוּלֵל לִי הִי תַחֲצִיעָה, דְּכֵל כִּי
 בַחֲד רִמָּי, וְאֵרִיצֵי רַבְכָּה כְּשׁוֹרֵעַ אֵם נִשְׁדֵּר מִהַצְלִיל תַּחַן הֲאֹדְגִירִם כִּי
 מְכַל מְקוֹם אֲצִטְרוֹךְ מִיָּא לֵאשְׁמַרְעִין כְּבִירִי, וְדִסְלָק דְּרַעְתָּה דְּרוֹקָא
 עַל לִיכָא חוֹצֵצִים בִּין לִלְבִּי לִהִרֵם וְעִרְבָה, כִּין דְּהוּא עֲלִי
 הִי יִחֲזֹק, דְּמֵה לִי אֵם מֵה דְּבוּקִים לִלְבִּי אֵם נִשְׁדֵּר מִן הַלּוּבֵל, אֲבָל
 לִהִרֵם בְּלוּלֵה, הַעֲרִבָה סְמוּכָה לִהִרֵם (וְעֵשָׂה כִּמְה שְׁכַחַת מִיָּא

ההדס
דקדוק

אוצר מפרשינו

[illegible]

הוא היה ממוח בשאלו או לא. אסתר לקטתה ביום טוב, אבל כיון דשאלו פסול (ישמין מוחם מלפניו), לכן ראה להפעול לפניו ביום טוב עצמו, וזה שבאנו "קיסמם בדמים רחמים לשם איום", נכון שהיה זה שבאנו ביום טוב עצמו, שזהו הרמזים שלם הפסוקים לוקחתם רחמים דטובה ביום מ"ב (נר).

[illegible]

ילכ כלמי
 ה מקור
 ה ה, ב
 מיים
 וין גרין
 שנאמר
 ו, חכל
 וה שום
 ו משמן
 חרמון
 ים דר
 ובים
 וה ל
 זר זה
 עשום
 זכ"ס
 ו מה
 נשום
 יעלה
 זרוב
 זימן
 ומר
 מ
 ינד
 וה:
 יל
 יט
 חס
 ור
 ע
 פ
 ז

המ"א הטעם שלענ"ד בבקשת מחילה מבי"ה נתנו מקום לטענת בזה נגד מסקנת כל הפוסקים דצריכין לקשור קשר גמור בחול וכדמחזיק מהגמרא ולכן יש לוהר לקשור בעלי לולב בבי קשרים זע"ז או בקשר אחד ותחית ראשי עלין כאגד שלא יחר הקשר וכדברי הראב"י ובפרט שדבר קל הוא לעשות המצוה כחצונית (ח) נוהגין. יש נוהגין לקשור הלולב בכה"ג והיינו שעושין עגול סביב הלולב לבד ובאחת עגול מחזקין ב' טבעות עשוין מעלי לולב אחד מימין ואחד משמאל ונוהגין באחד מרובעות והדסים ובאחד הערבות וכבר הביא המנהג הזה ג"כ ה"פ בס"י תרמ"ז וכתב דאפשר דשרי כי הוי אגד לולב שפיר וכן אני נוהג בזה עכ"ל ולענ"ד לא יאחר למיפגד הכי כיון והמרדכי כתב בשם הרא"ם והראב"י דבעינן קשר הנאסר בשו"ס ובג"ל אי"כ בעינן דוקא קשר גמור ולא כהאי גוונא שאין נאסר בשו"ס ולכן אם רצה לעשות טבעות כה"ג למען ישארו

הדסים במקומן מ"מ למטה מאותן הטבעות סמך לסוף המינים יאגד כל ג' המינים ביחד בקשר ע"ג קשר או בקשר ותחית גם יעשה הקשר מהדק שפיר באופן שלא יוכל להציא ולהכניס הדס וערבה מבלי תחת הקשר דאל"כ לאו קשר הוא ולכן ב"ס לא יכול להחליף הערבות כיון דאי"א להתיר הקשר ותחית בלא תחת הקשר לאו אגד גמור הוא (ט) גבוה יותר. והטעם ע"פ הקבלה עיין בלבוש ובכתבי האר"י כתב לאגד ג' הדסים אחד בימין הלולב ואחד בשמאלו ואחד באמצע ובי' ערבות אחד בימין ואחד בשמאל ושל"ה כתב בשם מ"מ ערבה בשמאל והדס בימין הלולב באמצע (מ"א) וכתב בפ"מ ומידו אין לעשות כהר"י כי אם מי שמחזק בחסידות ובצנעה ולא בפרהסיא וערבה בשמאל והדס בימין כן נוהגין ואישר יד ימין ידיד הוא שמאל דעלמא יש לעיין בי' ומ"מ יראה דכה"ג בתר ימין ושמאל דעולם אולינן עכ"ל. ולענ"ד צ"ע כיון דפסקין דאיסור נטיל לולב בימין ידיד הוא שמאל כל אדם אם יטול לולב בשמאלו והדס לימינו הוי תרתי דסתרי ועוד דבזה ישנה מנהג העולם שמומכין האחרון לערבה והוא יסמך להדס ועיין ס"ק ל"ה (ו) ג' קשרים. כנגד ג' אבות. וכתב הס"י ותמה לי דהא צריך לכסס העלין וקשר זה מעכב הכססות ע"כ צריך לעשות בענין שיכול לכסס היטב ועכ"פ נראה דהקשר של מטה דהיינו מה שקשר כל הג' מינים ביחד משום נוי הוא נחשב לאחד ויעשה למעלה עוד שנים אם אפשר לו עכ"ל ובא"ד חולק עליו וס"ל דבעינן ג' קשרים בלולב עצמו מלבד התחתון שקשר המינים ביחד רק שעכ"פ יגיד טפח משרדת הלולב עד למעלה בלא קשר שיכול לנענע. ונ"ל שמי שנוהג כמשי"כ ס"ק ח' לתחוב המינים תוך טבעות ולאגודן למטה שאו אותן טבעות חשיבי קשר א' דבזה עכ"פ נזכר לסמך על פ"מ וחסב אותן טבעות אגד גמור ולכן לא יעשה או למעלה רק שני קשרים: (יא) בידו. כתב הב"י בשם א"ח אם נטל שניהם בידו אחת לא יצא. והס"י וא"ר חולקין עליו דיצא וכ"כ בספ"י אמרנו וכ"כ בשו"ת גינת וורדים וז"ל ממה דאמר רבא לולב בימין משום דהם ג' מצות משמע שאם יכול לאתו גם האחרון בימין דעדין טפי שיעשה כל כללות המצוה בימין וכן אגד נוהגין בהקפדה שאחזיקין ס' הדשענות בשמאל ולולב ואחרון בימין עכ"ל ולענ"ד לכתחלה יש לתוש לדעת הא"ח שלא לצרף כולם בימין בשעת נטילה אבל בדיעבד יצא: (יב) ראשיהם. מטעם זה כתב מהר"ל שאותן הלוקחים הדסים יבשים הבאים מאיטליא ויחרום וידאו שמונחים בדרך גדילתן דלפעמים מונחים ראשו של זה בצד עקרו של זה וכי במ"מ וגם כשנוטלין ראשיהן מן הצד הוי שלא בדרך גדילתן עכ"ד. ואף שמדברי ד"מ שהבאתי בס"ק ל"ה לכאורה לא משמע כן מ"מ נ"ל ראייה לדעת מטה משה שהרי דרך גדילתן יליפין בסוכה ור"מ מעצי שטים עומדים ולכאורה אין מזה ראייה שהרי אם מעמיד הקשר מה שגדל בארץ למעלה הוי ג"כ עומד אכן הראיה היא מדכעין עומדים ולא שוכבים דהיינו רחוב הקשרים זע"ז כמו שפירש"י בתומש ע"ש הרי מוכח דגם מן הצד הוי

בי"ס כי לא שייך עניבה וקשירה בעלין ולא אסור אלא בקשרין אותו שלא במינו עכ"ל וכ"כ ג"כ הרב חכם אבולוי בספרו מורה באצבע לאגדו ב"ס. ולענ"ד ח"ו להתיר קשירה ב"ס בעלי לולב דדוקא דבר הראוי למאכל בהמה כי הרמב"ם (פ"י מה שבת) דאין בו משום קשירה אבל עלי לולב לא מקרי ראוי למאכל בהמה כדמכא בסוכה ממה דאמרין דאין שביעית נהג בו רק מדין ציצים ור"מ. ועוד אי ס"ד דיש תקנה ע"י עלי לולב למה ל"י לאגדו כאגודה של ירק יאגדו כדרכו ע"י עלי לולב ועוד מש"כ ולא אסור אלא בקשרין אותו שלא במינו זה אינו דוח לשון ור"ף וכי אגד ליה ב"ס לא אגד ליה אלא כאגודה של ירק ששורר שני קצות של הרצא ונציץ ליה מלרע גבי הדשענא אי"כ עניב ליה מיפגד עכ"ל וידוע דהרצא הוא עלי לולב ואעפ"כ לא יחר הקשר. גם בפ"י כי הרמב"ם (שם) הפחל חבלים מן ההוצא ומן החלף הוי תולדה דקשר וחייב ע"ש ולכן ח"ו לנהוג

כאנשי מעשה לקשור ב"ס בעלי לולב כדרכו. ועיין ברש"י (פ"י שבת) שכתב הטעם ולכן אין שייך בגמי קשירה משום דסופו לנתק מאליו כשיבש וגם זה לא שייך בעלי לולב ולא ינתק זמן רב גם כשייבש. גם מש"כ בח"י דאם יפלו עלין אין בכך כלום ודבר שאינו מתכוון הוא אינו מסכים להלכה דאפי' מכון לתלוש מותר דאין בתלוש משום תלישה כמש"כ ס"ק ה': (ה) בענייבה. עיין בס"י ש"י ס"ה ולפי מה שמבאר שם במ"א ובס"י נ"ל דאסור לעשות הכא עניבה כדרכו דהיינו בתחילה קשר ועליו עניבה אלא עניבה ע"ג עניבה בלא קשר כלל וחרת הכא ב"ס: וכי בפ"מ אם לא היה לו עלין תלושין מעי"ס מותר ב"ס לתלוש מלולב ולעשות אגד דבתלוש ל"ש איסור תלישה בשו"ס: (ו) תוך העגול. זה קאי אי"כ שהש"ע כתב היתיר האחד של עניבה ורמ"א כי היתיר האחר שהביא הטור דהיינו שאגודו כאגודה של ירק ולכן תצוין טור ברמ"א אי"כ והעט"ז כתב שט"ס הוא מפני שסובר שרמ"א בחול איירי ולענ"ד זה אינו: (ז) וכן נוהגין. אפי' בחול (מ"א) ובאמת לי צ"ע בזה דהדין זה נובע מהמרדכי שהביא הב"י וז"ל כי רא"ם צריך שיאגדו ב' קשרים זע"ז דהניא וחרת אגדו ב"ס אגודו כאגודה של ירק הא בחול יש לאגדו אגד הנאסר בשו"ס ואין אסור אלא ב' קשרים זה על זה והראב"י כתב אגד נהגין לקשר פעם אחד ושוב מתעגל וכדרכו סביב ומתוך כך מתדק יפה כאלו קשרים בבי ראשי האגד ב"פ עכ"ל וכי עליו בד"מ וכן אגד נוהגין אף בחול דלא כמשמעות דברי הטור לקמן דמשמע דדוקא ב"ס דאסור לעשות קשר גמור יש לקשור כה"ג עכ"ל ולענ"ד דבריו תמוהים ודברור הוא וראב"י איירי מתול דוקא דע"ז קאי הרא"ם רק שיש חלוק מעט בין רא"ם לראב"י דזה דאי מוכח מהא דאמרין דדוקא ב"ס אגדו כאגודה של ירק משמע הא בחול צריך לאגדו קשר גמור וכמש"כ רש"י והטור אלא שהרא"ם סובר דקשר גמור הוא ב' קשרים זע"ז דהקשר השני מחזיק וראשון וע"ז נעשה קשר של קיימא והראב"י סובר דעשה קשר של קיימא בכה"ג שבתחלה עושה קשר וכדי שלא יחר מחזק ע"י שתוחבו כאגודה של ירק וכיון שע"ז מודק יפה כאלו קשר ב' פעמים קשור כה"ג בחול ובי"ס זה אסור אלא שבי"ס תוחבו לבד בלא קשר תחלה וא"כ אין כאן סתירה כלל בין ראב"י לטור דהטור לענין י"ס איירי ולכן כי תחית לבד בלא קשר תחלה וכן רש"י ז"ל אבל ראב"י איירי בחול ולכן כתב קשר בתחלה ואח"כ תחית זהו מקרי ג"כ קשר לענין שבת דהא אפי' בעניבה אם קשר ואח"כ עונב ס"ל להמרדכי דאסור בשבת אם קשר לקיימא כגון לולב כמש"כ המ"א וט"ז בס"י שו"ת הוכרחו בס"ק ה' והנה הרמ"א איירי מ"ס כמש"כ ס"ק ו' ולכן שפיר הביא בזה דברי הטור ותוחבו לבד בלא קשירה תחלה ולפי"ז מש"כ המ"א עליו וכן נוהגין אפי' בחול ו"א דבחול לא סגי בתחית לבד אלא צריך לקשור תחלה ואח"כ תוחבו בענין דמקרי קשר ש"ק לענין שבת. כנלענ"ד ברור. ורוב העולם אין נוהגים בזה לאגדו בקשר גמור רק בתחית ראשי העלין באגד ודאי שדברי הר"מ

בי"ט בקשר גמור אלא אוגדו (ה) בענייבה: הגה יש מי שכתבו לעשות הקשר בדרך אחר שכורכין סביבות ג' מינים אלו ותוחבין ראש הכרך (ו) תוך העגול הכרך (טור) (ז) וכן (ח) נוהגין. ויש לקשור ההדס (ט) גבוה יותר מן הערבה (מהרי"ם) וישפיל ההדס והערבה תוך אגוד הלולב כדי שיטול כל ג' מינים בידו בשעת ברכה (מהרי"ל) ויש שכתבו לעשות בלולב (י) ג' קשרים וכן נוהגים (מרדכי פ"ק לולב הגזול):

[ב] יטול האגודה (יא) בידו הימנית (יב) ראשיהם למעלה

סימן קעו.

(א) עור שם בירושלמי האר טרם הראשון חייב משום טבח והשני משום טבע, ופירש הקרבן עדה והשני. המעביר הלכע עליו. נסתפקמי אם העביר כלכע רק שיהי' יוכר יותר האורה אם חייב משום טבע. דאפשר שזוהי חשיב כחב על גבי כחב. ולא דמי למעביר ד' על גבי סיקרא דחייב משום טבח. משום דנחתקת הסיקרא שאין יוכר מראשו. מה שאין כן הכא דעדיין האורה קיימת הוי כחב על גבי כחב:

(ב) ואין להביא רא' מהא דכתב הסו' (דף י"ח:) בדבור המהחיל ולבית שמאי דמניח גפרית תחת הכלים והם מתעפרים הוי מלאכה טבע. ולעיל פרש"י שמעירין בהם פרחים וטירות ומעבין בגפרית והן משחירות ויכרות. הרי דאף שטובה רק שיהי' יוכר האורה הוי טבע. וכן משמע בש"ס דחשיב טבע ולא כחב. ואם כן קשה מה מהי דמניח הארעא. הא מכל מקום כלי העליון עשה מלאכה הכתיבה. דכאב על גבי כחב אסור. ומטאור כסו' דשכיחה כלים אחי' אף באיסור דרבנן, וכוה לא שייך מירון החו' שהכלי מקבל המלאכה. דכתיבה איט מיקון הקלף. ואדרב' הקלף משמש לאותיות. ואם כן מוכח דמשחיר שיהי' יוכר האורה הוי טבע:

(ג) אך אין רא' רבי אמרין דטרם חשיב כתיבה. הייט דווקא בזכות. אבל בכלי כלי כזה מהם בפנים כמפורש ברמב"ם פרק יוד הלכה ט"ז פרק י"א הלכה י"ז. ועל כן בכלי הוי טבע ולא כתיבה הוא. וכיון דחפץ במראה הוי טבע. אבל בירושלמי דקיי"ר בטתל. כזה יש לומר שחשיב כחב על גבי כחב. וכעת לא מלאכי גילי לדין זה:

(ד) פרק. המלניע אשה לא מעביר סרק על פני' מפני שטבעת. והרמב"ם כתב בלכעת משמע סרק שטח ובתחת' משמע שהוא אב מלאכה וחייב חטאת:

(ה) בוחלת לפי גירסת הספרים שבידנו איסורו גם כן משום טבע. אך גירסת הסדר דעת הרמב"ם שהוא כחב ויחבול במלאכה כחב כשיעמול דשמיא:

סימן קעח.

מלאכת קישר.

(א) דעת הר"ף והרמב"ם דאין חזר בקשר של קיימא אלא אם כן הוא מעשה אומן גם כן. וכשהוא מעשה הדיוט או מעשה אומן שאיט של קיימא פטור אבל האסור. מעשה הדיוט שאיט של קיימא חוזר למחילה. ודעת שאר פוסקים דבקשר של קיימא לבד חייב חטאת. ואין חילוק כלל בין מעשה אומן למעשה הדיוט. אך כשל קיימא קלה כגון לשבטה ימים לרש"י או יותר מיום אחד לנאן פוסקים פטור אבל אסור:

(ב) ונראה ולרמב"ם דלא הביא כלל דין של קיימא קלה אין לחלק לשעתו בין חיוב חטאת

לאיסור. אלא דמה דלא הוי של קיימא להחייב חטאת במעשה אומן לא חשיב של קיימא במעשה הדיוט לאיסור למחילה. וכן דין דווקא לשאר פוסקים דכשל קיימא לגמרי חייב חטאת. גורו חכמים בשל קיימא קלה לאיסור. אבל לרמב"ם כיון דאפילו הוי של קיימא לגמרי פטור. מעשה הדיוט בשאיט של קיימא לגמרי הוי גזירה לגזירה:

(ג) וכן משמע בזמן אברהם סימן שי"ז סק"ג שהקשה לו בלדבר מטה דמותר קשר שאיט של קיימא דעל טורחין כשהוא מעשה אומן. דאם לא כן בלאו הכי מותר. וקשה למה מותר משום מטה. יעשהו מעשה הדיוט. ודמק בזמן אברהם כשאיט אשכר לפשוטו מעשה הדיוט. ואם אימא דכשל קיימא קלה אפי' מעשה הדיוט אסור. הא משכחת לה כשהאי גוונא וכמו שכתב הסו' לשיטתו [וכוה ודאי אין להקשות ימירנו מיקף לאחר המדידה. ולאחר שקשר ודאי לא ימירנו. דמעשה הכרת שלכסוף לא יגרסו הימר למפרע. והאיסור חלו רק אם מחילה ה' דעמו להמירו. וכן מוכח בסוכה (דף ל"ג:) כותר אגרו ביום טוב אונדו כאונדה של ירק. וקשה יקשרנו בקשר גמור ותיבף לאחר דרכה ימירנו וארץ לומר כמו שכתבת' אלא ודאי לרמב"ם באיט של קיימא לגמרי מותר למחילה במעשה הדיוט:

(ד) מעתה לדין לחקור איזה זמן יחשב של קיימא להחייב חטאת במעשה אומן. דנפקא מינה לטלכע במעשה הדיוט לאיסור למחילה. ודאי' בטורי זה סימן שי"ז סק"א שכתב לר"ף ורמב"ם איט של קיימא מה שטעמי להמיר בכל יום. ולפי זה הא דמקשה הש"ס בידמות אהל'ם האי קושר על מנת להמיר הוא. היינו משום דספק הוא שחא יטע אומן להמיר ליכס בזאת יום [כדכתיב במדבר כ"א ויש אשר יי' העין מערב עד טוקר ומעלה העין וגמט]. ואולי בטורי זה נלעמ' סק"ב דלא מקרי של קיימא אלא אם כן טוראי ימירנו:

(ה) אך בירושלמי מפורש להדיא דמה דיתדות אהל'ם חשוב קשר לשטע [הייט איט של קיימא] משום שהקב"ה הבטיח להכניסם לארץ. והרי לא הבטיחן ליכס בזאת יום, ומכל מקום אין להקשות מזה לרבי' ירוחם שכתב דקשר שטעמי לפטור חזי שנה חשוב של קיימא להחייב חטאת. והרי לפעמים ה' חונס ימים רבים כמו בקדש. דיש לומר שהרי המצב הראשונה שגמלם העין מעל משכן העדות ה' להכניסם לארץ מיד. אלמלא ה' חוטאים. במחלונגים, ואם כן קשירה ראשונה בחדר בריש לא ה' של קיימא שהי' כדי שיכנסו לארץ לאחר חמשים יום, וכיון שקשירה ראשונה לא ה' מלאכה שוב אין ללמוד משאר הקשירות, דאין מהכלל שכל שהי' במשכן הוא מלאכה. דיש לומר דכשם שקשירה ראשונה על טורחין לא ה' מלאכה כן שאר הקשירות:

(ו) ויצא מזה לדינא דקשר שהוא של חמשים יום והוא מעשה הדיוט מותר למחילה לרעת הר"ף והרמב"ם, ואף דלדעת רש"י וסייעתו אסור מדרבנן. יש לסמוך דברבנן על הר"ף והרמב"ם. והייט בקשר וענינה על גביו. דשי קשרים זה על זה חיישין שחא מעשה אומן הוא, וכשנלטי גבורים כתב לרעת הרמב"ם כל שטעמי להקשים זמן מה אסור אפילו איט מעשה אומן. ולפי שניות דעמי נראה מדברי ירושלמי כמו שכתבתי:

מחויב מן התורה בענינה. דערין נתפילין וליטניסא מיטענ. וזש"ר י"הודע לעצמי דאמך פנינה נופה קשירט הוא. ואי לאיסור דרבנן לא הולך לר"י יודע. דמישק לי משום מתקן מלא כמו שכתב הר"ן בפרק ט"ל הגזול ב"ה דכתב הר"ף והשאל דקיימא לן לולב אין לר"ך אגד אי לא מנה ללולב בשאפא מפרש יום טוב מנה לי ביום טוב ושפיר דמי. וכתב הר"ן דא לר"ך אגד אסור לעשות כן משום מתקן מלא. אלא משום דאסור זה איט רק מורבנן ומשום כיוון תפילין הסירו שבת. וכמו שהתירו הנחם תפילין בשבת דשבת הוא. על כן הולך הש"ס לאוקמי כר' יהודה. כר' דלר' יהודה פנינה הוא חסור מורה. ופל כורחין הוא מעשה אומן לעשות הרמנים וכיון שבררר דלר' יהודה פנינה מעשה אומן אס כן לר"ן נמי בקשר וענינה על גביו יתחייב :

(ו) נתבאר מהלך דלרמנים קשר שא"ט יותר מחמשים יום תשיב קשר שא"ט של קיימא להפיר לכתחילה במעשה הדיוט, ובהשגות הראב"ד פרק יור מהלכות שבת הלכה ג' הובא בהרב המגיד שם ב"ה דקושטין דלי במשיחה אכל לא בחבל. דכתב הרמנים בסוף הלכה ג' הטעם מפני שכל אלו הקשרים מעשה הדיוט ואיט של קיימא. וכתב טלה הראב"ד אמר אברהם אין זה הטעם מפני ודי קשר הדלי מעשה אומן וגם איט של קיימא. שהרי הוא חבל של גמי אלא הטעם כר' אכל בדלי ירמ אומן יום או יומים ומשום הכי גורמין עד כאן לשון. וכתב טלה הרב המגיד ודברי סימא הם כפי"ר אס קשר שא"ט של קיימא ואיט מעשה אומן אסור, איזה קשר מותר :

→ (ז) אישור על כן נראה דעס דאוסרין לר"ן קשר וענינה על גביו הוא דהחיות על הקשר ראשון. והענינה מועיל שיתקיים הקשר. וכיוצא בזה בגמ' בתופר שני תפירות דמקשה הש"ס והא לא קיימא כר'. ומשי שקשרן. ומתחייב משום תופר ולא משום קישר. דקשירה איט מועיל רק שיתקיים התפירה. ב"ה נמי מתחייב משום קישר כיון דקיימא על ידי ענינה. ומכל מקום להרמנים פטור מן התורה דחר קשר לאו מעשה אומן אף כי שיתקיים כדבעין למימר לקמן בחלאת הכופר בענין ועל ענינה איט מתחייב דענינה לאו קשירט לר"ן :

(ח) ולפי עניות דעמי שראב"ד משיג על הרמנים בזה שמתיר כל שא"ט של קיימא לעולם. ולראב"ד כל שטעו להתקיים יום או יומים אסור, ואיט מותר אלא שטעו להחיר ט ביום :

(ט) וזמר, שהשיג עוד הרב המגיד וזה לשון ומה שכתב שא"ט של קיימא. שהרי הוא חבל של גמי גם כן מתמי שזין קשר של קיימא חלי בלכות החבל אלא במהות הקשר ולמה שקושרין אותו. ולדבריו אין קשר של קיימא אלא בדבר חוק הרבה שיעמוד ומן זמנים עד כאן לשון הרב המגיד :

(ז) ולפי מה שכתבתי דעס שמתחייב בקשר אחד וענינה על גביו משום דענינה גורם לקשר שיתקיים ומחויב על הקשר. נראה ליישב קושיות התוס' ריש ואלו קשרים ב"ה דבני ענינה לר' מאיר [דאמר כל קשר שיכול להסיר ביד אחד אין חייבין עליו] מהו. והקשו בתוס' אמאי לא פשיט מרמק חבל דלי שנפסק לא י"ה קשרו אלא שונבו. ומובחא בפרק קמא דפסחים דהאי ר' מאיר הוא. ועוד תמיהת התוס' פירובין (ק"ה ז"י) דדיבור המחמיל אביי אמר. ור"מ דשרי בחדשות סבר ענינה לאו קשירט הוא. וסימא דריש פרק ואלו קשרים בני ענינה לר' מאיר ואסך בחיקו. ולפי מה שכתבתי יתיישב על פי מה שכתב בשיטת המזוהרם להר"ן דהא דענינה לר' מאיר מהו היט קשר וענינה על גביו פ"ן ש"ס. ובייט דאף דקשר וענינה על גביו מותר בשטקים דחשיב קשר. היינו משום דפל ידי ענינה מתקיים הקשר. ומכל מקום לר' מאיר דאמר כל קשר שיכול להסיר בידו אחת אין חייבין עליו. ה"ה נמי קשר וענינה על גביו יכול לסתור בידו אחת הפנינה ומחילא יספור הקשר. או דילמא נעמא דר"מ משום דלא מיהק ושפיר חייב על הקשר הראשון ואסך בחיקו. אכל ענינה לבר אפילו לכתחילה מותר לר' מאיר דלאו קשירט הוא :

(י) ולפי עניות דעמי מוכח ברש"י שלח שבת כהראב"ד חס לשון רש"י שם ולהי נקט גמי שראוי למחלל בכמה ולא מנסל לי להיות קשר של קיימא דמתקן כשיש עד כאן לשון. ולפי עניות דעמי קל וחומר הוא ומה קשר שמתקיים בעצמו רק שרואה לשומרו לא תשיב של קיימא. כל שכן המתניבש ומתמקן מחליו :

סימן קעמ.

(ו) כתב הסלטי גבורים וקשר אומן לא נחברר לי היטב האיד הוא. מיהו נראה מלשון האלפסי שהוא קשר שקושרין אותו, הדק היטב עד כאן לשון. והעמיק המגן אברהם לפסק הלכה. וסימא דהא בפירות השניות לרמנים ורע"ב דאין הלכה כר' מאיר. דאמר כל קשר שיכול להסיר בידו אחת אין חייבין עליו. ובגמרא קאמר טעמא דר"מ משום דלא מיהק ט' הנה דר"מ בקשר א"יט מאדק חיי"י. כר' דפסק הלכה דחייבין על קשר שא"ט מאדק. ועל כדרך אף קשר שא"ט מאדק מעשה אומן הוא ולר"ך פ"ן :

→ (א) יש לפ"ן לדעת הרמנים דאיט חייב אלא במעשה אומן, ענינה לר' יהודה אי תשיב מעשה אומן או לא, והנה בשטקים מותר דשני קשרים זה על גבי זה אפשר תשיב מעשה אומן, וקשר וענינה על גביו תשיב קשר, אלא דלא תשיב מלאכת אומן, אס כן לכאורה לר' יהודה נמי דענינה קשירט מחליו הוא. מכל מקום לא כי מעשה אומן דב"ה לא פליגי :

(ב) אלא דקשה לפי זה בשלח פירובין בן לוי שנפסק לו ימא בכטר למגא קמא דאמר ענינה לאו קשירט הוא שונבה, ולר' יהודה דאמר ענינה נמי קשירט הוא. שוב אין נפקא מינה בין ענינה לקשירט וקשירה. וקשה מכל מקום יעניב כדי שלא י"ה מעשה אומן, וסממא תני קישר דמשמע אפילו במעשה אומן. כי הרבה פעמים שאי אפשר כי אס במעשה אומן כמו שכתב המגן אברהם סימן ע"ז סק"ג כר"ל בסימן הקדום, ואס כן כיון דאפשר בענינה. דמהאי טעמא למגא קמא שונבה, אס כן גם לר' יהודה י"ה אסור לקשר במעשה אומן [ואין לומר דר' יהודה מחייב אפילו בלא מעשה אומן. דמהיכי תיתי לשוויי פלוגמא תרשה בין תגא קמא לר' יהודה] :

(ג) ועוד משמע ברש המזיל תפילין דלר' יהודה

נחמקמי

המקור לזה מנחם המרדכי צ"ל ואלו קשרים
 שכי' ובלבד שלא יעשה קשר למטה מן הענינה
 כלל אלא יעשה שתי ענינות וצ"ל כדלמא לעיל
 לא הי' קושרו דמשמע אלא עובט ע"כ, והמציא
 כי צסם פ"ג דצעשוי להחיר צאותו יום שרי
 לעשות קשר למטה מן הענינה כיון דלית
 נעשה אומן, ע"ן הפי' צמחלהסיק וצפרמג
 דסיג לשיטתו חז"ל, ואני העני' כ"ל מדברי
 מרדכי הכ"ל שהוא חוסר אפי' כשעשוי להחיר
 צאותו יום, והמציא כ"ל שכותב רק צסם פ"ג
 דהאגור גופי' דהחיר צענינה עניק דוקא צעשוי
 להחיר צאותו יום וזכזה לא הוי נעשה אומן,
 והיינו מקום דלזיל לפרס כן לשיטת הר"ף
 והרמזים ז"ל, ולקמן ח"ה נכתב עוד בזה
 שהאגור כי דק"ל כפי' הר"ף והרמזים ז"ל.
 אבל המרדכי לשי' פי' בהדיא דק"ל לפרס
 כפי' רש"י ז"ל דהכל חלו צעשוי להחיר צאותו
 יום או ליומים רבים או עשוי קל להחיר
 לעולם, איכ' צ"י קשרים כשעשוי ע"ד קל
 להחיר לעולם חייב, וצעשוי שיעמוד כך ימים
 וקשר חסור וצעשוי להחיר ליומי' או תוך
 ז' ימים וכדומ' לקמן בזה צ"ל מותר לבתחלה,
 ולפי' צענינה דודא' חינו' עשוי ע"ד קל
 להחיר לעולם וגם לא ליומים רבים מותר
 בזה לבתחלה לדין דק"ל כרצון דפליגי
 על ר' יודא, ורק צענינה עניק דמלך הקשר
 ספיר עשוי כדרך שפגשים שיעמוד ימים רבים
 י"ל דאקור ומוקדמו הוא מוכרע דהנה כל
 עיקר ראיות המרדכי הוא מדקאמרו חכמים
 חז"ל דלי' שפסק לא יחא קושרו אלא עובט,
 והנה ע"ז קאמר ר' יודא כורך עליו פונד' או
 פסקא והיינו דברים אשר מלכדים לו לחס
 המיד ע"ז ר' יודא ובלבד שלא יעצבו לשי'
 דענינה הוי כקסירה חסור לו לעשות ענינה
 דהוי קסירה ע"ג הכרך וגם חכמים דמחירים
 לעובטו מהירים לפי פי' המרדכי הכ"ל רק
 הענינה בלבד או אפשר גם על הכרך אבל
 לא בקשר החסור רק ענינה בלבד או אפשר
 גם כריכה תחתיו ואפ"י שאזר ופונדא צוודא'
 עושים מהם הקשר רק ליומי' ע"ז חסור לרצון,
 ומוכח בהדיא לעניד מזה דלשיטת מרדכי ענינה
 ע"ג קשר חסור אפי' ליומי' והיינו נעשם הכ"ל.
 ודגה הי' כ"ל לפרס דהא דליצטיל צגורי ק"ל
 ע"ז בדברי ר"מ דקאמר צמסנה כל קשר
 שהוא יכול להחיר צ"ל מידיו מותר ולי' עליו
 צעי' ר"ח ענינה לרימ' מאי עממי' דרימ' גמס
 סיכול להחיר צ"ל מידיו והאי נמי יכול להחירה
 אר"ד עממי' משום דלא עשה דק' והא' מיהדק
 חיקן, כ"ל דהלדדי ספק הוי צמח סכנה חוס'
 קייג ע"ז ד"ה כלל וכו' שהיק אחיכ קאי כלל
 דרי' ותי' דהיק כל קשר שסיק אי' עליו הא
 של קיימא חייבים עליו, ואפי' ענינה ולאפוקי
 מדרצון דאונרי דענינה לאו הי' קסירה אי'
 נמי אונרי דקחני צרישא חין חייצין עליו יע"ש.
 והנה לכאורה הי' מקום לפרס דונא' דקאמר
 ר' יודא כלל כל קשר שאינו של קיימא אח"כ
 צ"ל לאפוקי מדברי ר"מ דלרימ' הכל חלו ציכול
 להחיר וכו' ואינו חלו צמח דק' או לא וממילא
 ענינה אינו כקסירה ע"ז פליג ר"י ואמר דהכל חלו
 אי' נעשם

ומחן לתחום דנרטי' ז"ל מותר ולדברי הגאונים
 חסור ומסיק להלכה להחמיר ואיכ' למה הציא
 אחיכ' דברי המרדכי ר"פ ח"ל צ"ל חין ספק
 מוקלם אלא ספק תחומין כגון שיש לכרי המציא
 דורן צ' צמים ולי' בתוך התחום שרי אפי' למי
 שהוצא צענינו דגרסי' צפי' נוי שהוליהו גבי
 יס תחומין למעלה ותי' ספק תחומים דרצון
 להקל ומשמע כאילו לא הי' בזה קום מחלוקת
 והניח צ"ע, ור' לעיד לייסצ' דהסיך צסי' קיי
 אזה כי כי דצספק דרצון דלזלי' לקולא דוקא
 דלא אחזק חסורא אצל צאתחוק אי' עכ"פ
 לא אזלינן לקולא, ולפי' יס לומר ספיר דהצי'
 רק הכריע לתחומא צנדון דלעיל ציס ספק אי'
 צ"ל מחן לתחום או תוך התחום צאופן דאתחוק
 אי' צוודא' כגון האי דחלולין צוודא' יס חלולין
 צעולם חן לתחום ג"כ בזה ספיר מחמירי'
 צספק תחומין, משא"כ צההוא דמרדכי כגון
 שיש לכרי זה צ' צמים אי' חן לתחום כוי
 דעכ"פ חין חנו יודעים צוודא' קצתה ציס
 לכרי חן לתחום יס סס ג"כ מאותן פירות
 וממילא לא אחזק חסורא צזה צכזה ספיר
 כתצ' ד"ס להקל, ומציא על זה ראי' מההיא
 דעירובין דחניא גממים סירדו ציו"ט הרי הן
 כרגלי כל חרס, ומסיק הכ"ל צעצים שנתקשרו
 נעירי' עסקין ודילמא הכך אזלו והכך אחריני
 כינה ספק דדצריהם להקל ע"כ וסס ספיר
 ג"כ לא אחזק חסורא דחא על זה דין אי'
 הכך צצים סמעי' סלא קנו סציתה צים
 לוקיינוק, וצזה ספיר מחיר המרדכי
 וטיכ' ביחא דצי' לא הציא מי בחולק עליו צזה,
 ככלב"ד, וצזה מיושצ' ספיר הדקדוק הכ"ל
 צצרייתא דצרישא קאמר תוך ההחום מותר
 הא ספק חסור, והיינו כההוא דגאונים ז"ל
 הכ"ל צאופן דאתחוק חסורא דמחמירי' צי' גם
 צספק דרצון, וסיפא קחני דוקא חן לתחום
 חסור הא ספק מותר דהיינו צדלא אחזק
 חסור כההוא דמרדכי הכ"ל, העולה מזה
 דצאתחוק חסורא קיי"ל כספק המחצר וצדלא
 אחזק כ"ש"ס, [אחיכ' ראי' צ"ש"ס קרוב לקוף
 הלכה תי' צינה פיג' סכי' עיקר כדברי רש"י
 ז"ל להקל צספק תחומין, וכי' וביכ' המרדכי
 וכי' חצריה, חס חין כי' מוקלם אלא ספק
 תחומין כגון צ' צמים כוי שרי אפי' למי שצא
 צענינו ואפי' דדסילימ' הוא לא דעי' לצינה
 דאיר חסי' לעולם כי' יו"ט ספק חול דהתם כי'
 מוקמי' לי' אחזקה הרי לא נולדה כוי משא"כ
 צספק תחומין, כי' חילוק קרוב לחילוק מש"ל
 ורק צענין אחר וכעונן].

סימן קס"ט

אורך ימים ושנות חיים לכבוד יריד הרב הגדול הר"ף
 ובקי כשיח מיה יעקב מויטנער נ"י.

76 הגה כי מניח קל על אודות סרגילים כשכורבים
 המפה על הס"ת לעשות ענינה עניק וגם
 צצצ' צמחמה עושים כך ויש סמפסק ע"ז
 כיון שאינו עשוי להחיר ליומי' מניח צצו"ע
 אריח כי' סי"ז סיה וצטרי' ונצי"ל סס, הנה

בר"ל ר' בונג צנינו וצ"ל
 אקד"ק סטמאר

26

באותו יום וכו'. אבל גם אם הי' מתקיים
לימים ומקפר ופחות ומשנע הי' גיב מותר
לכחולה, כללעיד נכון ליישג דברי הנ"ל ואני
העני הי' אפשר לי לומר דהמדרכי גופי' ספוקי
מקפוקא לי' הי' נצי דוקא עשוי להחיר בו ציוס
או דלמא גם נעשוי להחירו קודם ז' ימים.
ועדי' ראיתי בחידושי חנסי' סם הכל וצוחר
מחולר בחלכות קטנות הי' לילית סכתה לענין
גוף חיקור ענינה עיג קסירה גיב הי' ספוקי
ונקפוקא לי' למרדכי ואזיל הכל נשנת והחס
בלילית לחוורא יעיש, עיב לעכר צוודלי לרין
להחמיר סלל לעשות ענינה עיג קסירה נשנת
נמנחה, וצמחת בגליל העליון לא ראיתי לעשות
כזה מעולם, והמחמיר צוודלי העיב.
ומחמת כי האם עשיק לא אוכל היום לכחוז
יותר וצלינ' לכסאקה פכא' אכחוז
גם על סלר דברים, והיית ירונס קרט נכצור
ונזכה לראות נקרוצ צמנחת ליון וירוסלים
ולמיתת קרן דוד נציא, דברי איני ידירו הדקסית.
דקי יודא גריו.

סימן ק"ע

בעוה"ת ברחמיסדי

עמניא ס"י ס"א סקניח כתב דמינו עשרה
צכיל מחירין לטלעל דבר השקרי צמים
ומסוס דמדכרי אהדרי עשיה, ויקור הלכה זו
מעשנה קמו' עי' ארוח' כר' ונסתפג, לא יציא
צידו אצל עשרה צכיל מסתפגין, ומציאין אותה
צידם וקאמר בגמ' החס כיון דרבים כינהו
מדכרי אהדרי' והגם דהלכה דמסנה זו לא
קיי'ל להלכתא אלא כריח צי' ארי'ח מסתפג
אדם ומציא אותה, כי המג'א היינו כמיס' הרין
ז"ל דא"ל לעמוד צלל רחילה לפי מנהגן ונצטן
לא והי' גזירה סאין רוב הלצור יכולים לעמוד
זה, אבל עכ"פ נקאר דברים כדומה סיס
לחוש סיבול צהם לידי סחיטה אקור להציאו
צידם ורק לרבים סרי זח"ד המג'א עמחלהסיק,
ותמי' לי טובא וזהו דקיי'ל יו"ט סל ריה
סחל להיות נשנת אין חוקעין נשופר גזירה
סמא יעצירו ד"א נרה"ר, ולא מחלקין צין יחיד
לרבים ולמה לא נאמר גם סס דנרבים לא
גזרינן, ועכ"ל כיון דגם ציחיד סייך חקיעות
שופר וציחיד חייסין סמא יעצירו, לא פלוג
רצון, ואף דנמילה כי הרין ז"ל דלא סייך
סמא יעצירו מסוס סאחרים יזכירו אותה, היי'
מסוס סאחרים אינם טרודים עיב יזכירוהו,
אבל בדבר אחר זולת זה לא מחלקין צין יחיד
לרבים, נסלונא על הנורא הריל לא קסיל
דקאמר סזה הוא הסעס דמחני' דעשרה צכיל
מסתפגין ומציאים, מסוס דמדכרי אהדרי' דיי'ל
סצמחת מוכ דא"ל לעמוד צלל רחילה וסיפוג,
מקילים וסמובין אסצנר דמדכרי אהדרי' אצל
המג'א דקאמר צכל דבר אחר סיס לחוש
לסחיטה סמכ' דנרבים מדכרי אהדרי' קסה
מהא דחקיש דלעיל, וי'ע לי'ל דהתם צחקיק
הגזירה הוא סמא יעצירו, קודם סיבול למקוע
נרבים, מסא"כ הכל חסש סל סחיטה הי'ל
אחר סיקפגו רבים אח"כ כסמציאים גיב נרבים
מדכרי

אי מהדק וסוי דבר סל קיינא, וזה כוונתו
צאמרו כל קשר סאיו סל קיינא, אבל ענינה
כיון דמיהדק ספיר אעפ"י סיכול להחירו צידו
האחת חייצים עליה והיינו כנר האיצעי' דלעיל
דטעמי' דרי' מסוס סיכול להחירו וכו' והיינו
החירון האי סל החוס' הני'ל, אוננס צהי' צ'
ספי' דכללל דרי' קאי אדלעיל דקחני צריסא
אין חייצין עליה וכו', ולפי' יס לומר דטעמו
דרי' מסוס דצני' מיהדק ורי' אינו פליג ארי'ח
צזה ארי'ח ורי' אמרו דבר אחד ורק רצון דפליגי
עלי' דרי', וזה הוא כוונת צעל האינעי' הי'לך
כוונת רי' צמיס כלל אמר רי' כל קשר וכו'
אי כפי' האי' סצחוק' או כפירוס הסרי'..
ולפי' הי' מקום לתרן לכחור קי' דרי' מסהיק
צכ"י סיי' אוח צ' על הנצי' סמציא מס-ל
הא דחני' צחוספתא זה הכלל כל קשר סחור
סל קיינא ויכול להחירו צהי' מידיו חייצין עליה
וכי' הלא זה הוא דעת רי'ח צריס פ' ואלו
קסרים ואינה הלכה והניח צלי'ע, ולדברי' הני'ל
אם נפרס כפי' הנצי' סל החוס' הני'ל רי'ח ורי'
לא פליגי' וסחיטה' אמרו ד"א דענינה הי'
כקסירה מסוס דמיהדק וספיר אחי'ח החוספתא
לומר דקיי'ל כרצון סלל די צמיהדק לצדו אלא
כרצון דענינה מותר מסוס דחתי' צני' דבר
סל קיינא ואינו עשוי להחיר, אבל ענינה יכול
להחירו, כללעיד נכון צקדיס.
ואם כנים דברי' אלה צפי' החוספתא הי'
מהא אפשר ראי' לסי' רסי' ז"ל ודעימי'
וסכן סיל למרדכי ככיל ולפי' צכר לחצתי
לעיל דלסי' צענינה, עגי' אקור אפי' כעשוי
להחירו ליומי' דהא מוכרח מונוקומו דחוספתא
דגזרו רצון צענינה עיג קסירה דעכ"פ כיון
דמיהדק ויכול לקיים ימים ומספר.
והעולה מכל הני'ל דלמרדכי אקור אפי' כעשוי
להחיר ליומי' ולאגור גופי' אקור
לדעת המג'א כסאיו עשוי להחיר ליומי' ואין
לנו סוס היתר לעשות כן צכריכה על סית
נשנת צמנחת, כיון סאיו עשוי להחירו ליומי'
זמיס מעיב מסוס סצות דסנות צמקוס מלה
בחנתי' דנור לא ידענא הי'לך הוא סצות דסנות
הלא רק חדא סנות הוא, וחזרתי על כל הלדדים
ולא מלינא לתרולי.
והאמת דלסיעת מרדכי גיב לפי מה סקוצר
הצי' דעת המרדכי לכאורה הי' מקום
להחיר קלח דהא הנצי' כחצ ס"י הני'ל דלסיעת
המרדכי כל עשוי להחיר קודם ז' ימים הי'
כעשוי להחיר ציומי' וסכן מוכח מדברי' צאצננ
סל מכנסיים אם מחקיים הקשר סצנו אחד
וכי' אקור מדרצן משנע דפחות משנע מותר
מדרצן גיב ואם כזה צקשר מכסיב צקשר עיג
ענינה, אמנס לרין אי' להגיד חמיהתי על
הצי' צזה סהרי המרדכי גופי' צקוק פ' כי סס
צהדי' צצכל סהלוי צראס הפרה וכו' ונותר
לקשור וכו' סהרי יחירו צו ציוס להוליכו לסחות
עי' הרי דדוקא עשוי להחיר צו ציוס מחירו
והא דקטנ' לעיל צאצננ סל מכנסיים אם מחקיים
הקשר סצנו לי'ל דקוסטא דמלחא נקט דהכי
הוא צאצננ ולי'ע, ואולי י"ל להיפך דלקוון
צצכל סל פרה נקט חלמת דעשוי להחירו

לנו אם נחשוב בשני ראשים בחור האגד ולא נעשה בעניינה
ע"ג וכחשש של האוחז ס"ת ערום שחשש מעכ"ת חשש
רחוק הוא כיון דהוא לורך בס"ת ואורך קדושה שבת,
ולכן לדעתו דעבדו כמר עבדו ודעבדו כמר עבדו ואין
לגזור בשום אחד מהלדדים, ועל הטעמים שכתב מעכ"ת
להחיר יש לפקפק דמש"כ להחיר בעניינה ע"ג קשר משום
דכמדדני הוא רק מסופק בעניינה ע"ג קשר ואוסר רק
מספק ח"כ אם הקשר אינו של קיימא לעולם רק על זמן
דקשר גמור ג"כ אינו רק דרבנן בוי ספק דרבנן, ויש
להשיב דאפי' אי נימא דכמדדני אוסר רק מספק מ"מ
כרי ספיקו הוא הכי בפלוגתא דר"י ורבנן, אי פלוגתא
שלהם הוא בעניינה לחוד או אפי' בעניינה ע"ג קשר
ח"כ שז' ח"א להקל אפי' דרבנן כיון דהוי ספק חסרון
ידוע דמבואר בסי' ק"י בכללי ס"ס כש"ך דיש להחמיר ב"י
אפי' דרבנן, ודבר זה איך הוא הכי בעגמרא ודאי בוי
ספק חסרון ידוע, גם מש"כ עוד דכיון דכרמ"ה בסי' ש"יז
באר"ח מביא דעה בסוכת דרק בלשם הקשר יעמוד ז' ימים
או אסור מדרבנן לבסוף ח"כ כרי כתבו האחרונים דדעה
שמביא לבסוף היא עקריה בעיניו, נדעסי אין להעמיד
יסוד על כללים כאלו, ולדעתו דרמ"ה לא רצה להכריע
דבר זה שאם כ"י סוכר כדעה זו כ"י כותב עליה וכן
טיקור כמו שדרכו לכתוב בכל מקום היכא שרואה להכריע
כדעה אחת כותב עליה וכן עיקר, ועכ"ה מדלל כתב כן
במקום הזה ודאי כי בעיניו דבר זה כספיקא דפלוגתא
בנ"ה ככרעה, ומ"מ אפשר להקל מדר מה שכתבתי למעלה
דאפילו בספק פלוגתא בלא הכרעה כל שפלוגתא הוא רק
דבר שהוא דרבנן ולא אחרת הלכא לא למר ולא כמר
חלוי בחר המיקל, ועוד אני אומר דגולה שאינו כדאי
הייחוי אומר דהבצרה נועה כהמקילים דכל שאינו מדרך
הקשר לעמוד ז' ימים לא בוי אפי' קשר של ארעי ומותר
אף מדרבנן, דמש"כ בע"ז דאטו שבת והדש ושנה כתיבה
באר"ה דנימא דפחות מזה מותר ויותר מזה אסור, יש
להשיב על דבריו שברי מנינו גבי סוכה דקו"ל דלא כר"י
דב"ל דסוכה דירת קבע צ"ה אלא אדרבה סוכה צ"ה
שחבי רק דירת עראי ולא דירת קבע ואפי"ה מנינו צ"ה
דסוכה גבי העושה סוכתו צראש האילן וצראש הכפניה,
דאם הוא באופן שאינה יכולה לעמוד ברוח מנינה דיבשה
דכ"ה פסולת ועממא משום דדרשין חג בסוכות חטש
ל' שבעת ימים דצ"ה שחבי עכ"פ פוכה הראויה שחטמו
ז' ימים, כרי דאם אינה ראויה שחטמו ז' ימים אפי'
שב ארעי אין עליה ועי"ש ביעזר וצ"ה ארי"ח סי' תרכ"ח
פסקינו דאם סיכך את הסוכה בדברים שדרכן לייבש חור
ז' או דיון את הסכך הזה כמו חור וגרע מסכך פסול
דאינו פוסל אלא בד' טפחים וזה כיו' כמו חור ופוסל בני'
כרי מוכח דכל דבר שאינו עומד ז' ימים אפי' עראי לא
בוי, וא"כ כה"ד קשר ג"כ קשר שמדרכו לעמוד עכ"פ ז'
ימים בוי עכ"פ קשר עראי ואסור לקשרו ולהחירו עכ"פ
מדרבנן כמו דגבי סוכה חשבו כה"ג דירת עראי, אבל
בפחות מזה ימים כיון דגבי סוכה כה"ג לא בוי אפי' דירת

ענין צורח של שחיקה סממנים לא שייך כהן שלא מנינו
שיגורו בזה אלא לענין שלא לפשות רפואה בשבת בזה
בזרי שמה ישחוק סממנים לנורך רפואה, אבל כהן שאינו
לנורך רפואה לא מנינו שגורו, ואין בכוחו לגזור גזירות
חדשות שלא מנינו להם רמז צ"ה ורק אי יש לחקור הוא
רק מדר מה דאיתא צ"ה וצ"ה דאין מרסקין בשבת לא
זה בשלג ולא את הכרד משום דכל שממחה דבר קשר
ועושה ממנו שיכ"י נימא ויכ"י ממנו משקה חשוב מולד ואסור
לפשות כן בשבת ומכ"ה אסור לרחוץ גופו או ידיו בצורית
שקורין זייף משום שממחה את הצורית ועושה ממנו משקה
וא"כ כמו כן כהן אפשר דאסור להמחות את הדם יבש
שנחכוהו ממנו משקה לת, אך עכ"ז כ"י אפשר לנדר להקל
משום דמנינו שהקילו ברכה באיסור זה שברי מותר ליתן
לתוך הכוס הואיל דיש שם מים ואינו יכיר בהמחאה וכן
נוהגים עתה לוקער במשקה קאווע או טבי"ה, וכו' נמחה
שם ונעשה משקה לת וכן עושין במלח ואפי' צכף מותר
למער כל שהוא בחור במשקה וא"כ אפשר להקל גם בזה
שאכתי אינו יודע אם יחמכה כלל שברי הוא בודק אותו
טהר אם יתחב, אך לפעמי' בלאכ"כ אסור לעטול בדם
יבש למעטו בידו בין אלצעותיו, משום דכדס יבש הוא
מוקצה גמורה דלא חזי למידי וא"כ אסור מטעם עלטול
מוקצה, וידיו דו"ש וש"ת.

שמעון גרינפעלד

סימן ס

חש"ר"ג לפ"ק.

סעמיכאלו י"א.

לכבוד ידידי מחי' הרב המופלג וכו' כש"ה מו"ה
אהרן גד כ"ץ נ"י צק"ק ב"הארטש יע"ה.

החדש"ט

7 הגיעני מכתבו בדבר לקשור ס"ת בשבת בקריאה של מנחה
בקשר ועניינה ע"ג והאריך מעכ"ת לבאר חלוקי
דיני עשיית קשר בשבת והאריך להחיר וט"ל חו"ד, ולדעתו
אין זה בענין לריך אריכות וצודאי דבריו נכונים בזה
דבקשר באופן זה שכותב מעכ"ת צקסירה חדא ועניינה
ע"ג אין לגזור בו, אלא אפי' בעושה שנו-קשרים זה ע"ג
זה ג"כ אין לגזור בו מאחר דכרמ"ה בסי' ש"יז הביא שני
דיעות אי בקשר בעשוי לסתור בפחות מזה ימים אסור
מדרבנן או לא ולא הכריע ח"כ ממילא יש להקל דברי
מבואר צ"ה סנהדרין דכל היכא דפליגי תרי חנאי או
אחראי באיח דבר ולא אחרת הלכא כחד מינייכו דרבנן
הלך אחרי המיקל, ובמני' צקווערס בספיקות שלו כתב
דכך כללל הוא נמי גבי פלוגתא שצ"ה פוסקים בתראי,
וכי' נראה מדברי הש"ע התניא בסי' ש"יז סעי' ד' עי"ש
וכמה פעמים כתב כן גבי פלוגתא של פוסקים דלא אחרת
גביהו הלכא צ"ה אלא דעכ"ז מכיון עוב ולא חזק

של אברהם

חלק א

עראי דמה"ע נצי סוכה בראויה לשבעה לכן בה"ד בקשר
כה"ג אפי' קשר של עראי לא הוי ואין בו איסור אפי'
מדרבנן דלא גזרו עליו כלל.
[וגם לענין קשר של קיימא דאורייתא שיכי חייבין עליו
חטאת, אף דמלשון רש"י שמביא מעב"ת שכח
בכמה דוכתי שיכי קיים כן לעולם, משמע לכאף דלענין
היזב אינו חייב עד שיכי קשר של קיימא לעולם, וגם הכ"ז
כהזב בלשון דלעו חדש ושנה כחיבה באורייתא מ"מ אפשר
לומר דאם בקשר עשוי לבחוקים שנה שיכי חשבו קשר
שג קיימא דאורייתא, וכוא ממה דמבואר באו"ה סי'
הכ"ע לענין משות חטים ובח"מ סי' קס"ג סעי' ז' ובדבר
יולא מתוספתא דמי שדר בעיר י"ב חדש חשבו כבן עיר
לענין נחיות כאלו [ובמג"א שם כהזב דעתה נוכחין כן
בה"ס שבה רק שלשים יום, אבל זה הוא רק מזד המהבג]
וה"כ מה יש לבוכיה קלח דבי"ב חדש חשבו קבוע וא"כ
אפשר אף לענין קשר כן שכל שכוה עומד לבחוקים י"ב
חדש ובי' חשבו קשר קבוע ושל קיימא ועוד כעין זכר
לדבר קלח ממאי דקו"ל עריפה אינה חיוב ואמר' דכיוני
דאינו חיוב יב"ח ומשמע מה קלח דחיות של זמן יב"ח
חשבו כמו חיות קבוע עד שאנו קורבי אותו בש"ס חי,
ובפחות מיב"ח לא הוי עדיין חי, וא"כ לכאף בה"ד לענין
קשר כל שבקשר עומד לבחוקים יב"ח משמע קלח דהוי
קשר של קיימא אף מדאורי' שיכי חייב משום קושר דהוי
מפכות מלאכות, ומ"מ י"ע א"ס יש נדמות בדברים זה
לזה].

עוד יש לבוכיה קלח ראי דקשר שלא יתקיים ז' ימים
מחר לגמרי, מהא דליחא במשנה מפורשה בפרק
ואלו קשרים דקשרים של נודות יין ושמן מותרים לגמרי
אף מדרבנן, ולכאף בודאי איכא נודות יין ושמן שאין
בדרך לבחור בקשר בכל יום שכרי משקין הם דברים
המתקיימים ואינם מתקלקלין מיד וא"כ מאי פסקא לבחור
ולמה סתמא במשנה לבחור בסתמא ועוד דפריך בש"ס
על זה פשיעא דמותר ומתיר בגון דאיה לי חרחי' אוני
ויכול לערות במשקב מבלי שיטעך לבחור משני בלדדים,
משמע דפשוט בעיניו דבכה"ג חשבו לא נעשה לקום כלל,
ובן הא דליחא בהם דקושרין לפני שבה אפי' משני זדי
הפחת, דוחק קלח לומר דפשוט הוא דיתיר בכל יום משני
בלדדים, וכן הא דליחא בסימן ש"ד דוחותמות וקשרים
שכלים מותר ומפקיע וחותר משום דלאו של קיימא הוא
ואם ליחא דאינו מותר אלא א"כ בקשר עשוי לבחור באותו
יוב קשה מאי פסקא לבחור בכלים עם מאכל וכי לא
נמצאו כלים עם מאכל בחוכם או עם משקב בחוכם שאינם
עומדים לבחור אותם בכל יום, ועב"ת ז"ל חדא מחרתי
אי דלא נצי שיכי דוקא עשוי לבחור ביומו, או שנימא
דבסתמא שאינו יודע אימא יחירו ליחא כל שזה הוא
ידוע שאין בקשר ראוי לבחוקים לעולם משום שבעב"ת
יטעך לבחור באחד פעם ולטול מה שבחכו ג"כ מותר,
ובה"ה ידעתי כי בראיות הללו אינן מוכרחות כ"כ כי יש
לחוחם ולומר דבמשנה מיירי באופן שידוע שיתירו אותו

שמעון גרינפעלד

סימן סא

תע"ג לפ"ק.

סעמיכאלי י"א.

לכבוד ידידי הרב המופלג חו"צ וכו' כש"ת מו"ה
יוסף קרניץ נ"י שו"צ ודומ"ץ בסאמאטאר יע"א.

אחדשכ"ט

הגיעני מכתבו בדבר כהכונן שמה שחזן שאין להם
בכמות ולריכין לקנות חלב מן הערלים, וראו
מעב"ת בש"ק בזמן מנחה שישאלית הולכת עם ערלית
אחת להחליבה ובערלית נושאת צידית הקנקנים נקבל
בהם החלב ולאחר החליבה נושאת הערלית את הקנקנים
עם החלב לבית הישראל ומנחה אוחה שם, ודעת מעב"ת
שיש בזה איסור משום הכנה משיק על חול, וראייתו דאפי'
מיו"ע אי' על יו"ט ב' אסור לבכין יין על קידוש אפי' שבוה
מלאכת ביחר וכמבואר באו"ה סי' תק"ג, ובמג"א סי'
תרס"ז מבואר דלחפש בס"ת מיו"ע אי' על יו"ט ב' אסור
אפי' שבוה דבר מלוח ומלאכת ביחר קר"ה כאן דאינו